

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi metsäkeskuksesta ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan metsäkeskuksesta ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annettua lakia sekä kuutta siihen liittyvää lakia muutettavaksi. Metsäkeskusten hoitamat julkiset hallintotehtävät järjestettäisiin vastamaan perustuslain vaatimuksia. Esityksen mukaan sellaiset metsäkeskuksille säädetyt tehtävät, joihin voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä, siirrettä-

siin 1 päivänä toukokuuta aloittavalle Maa-seutuvirastolle. Muuta kuin merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät organisoitaisiin metsäkeskuksissa nykyistä selkeämmin muusta toiminnasta erilleen tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Nykytila.....	4
1.1. Metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus.....	4
1.2. Metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion julkiset hallintotehtävät	4
1.3. Nykytilan arviointia.....	5
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
2.1. Tavoitteet	6
2.2. Toteuttamisvaihtoehdot	7
2.3. Keskeiset ehdotukset	8
3. Esityksen vaikutukset	8
3.1. Yhteiskunnalliset vaikutukset	8
3.2. Taloudelliset vaikutukset.....	9
3.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	9
4. Asian valmistelu.....	10
5. Riippuvuus muista esityksistä.....	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	12
1. Lakiehdotusten perustelut	12
1.1. Laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista	12
1.2. Laki Maaseutuvirastosta	18
1.3. Metsälaki	18
1.4. Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta	23
1.5. Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta.....	26
1.6. Laki metsänhoitoyhdistyksistä	27
1.7. Laki kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen	28
2. Tarkemmat säännökset	29
3. Voimaantulo.....	29
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	29
LAKIEHDOTUKSET	33
metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annetun lain muuttamisesta.....	33
Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	36
metsälain muuttamisesta	36
kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	39
metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta	41
metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 21 ja 22 §:n muuttamisesta	42
kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	43
LIITE 1	44
RINNAKKAISTEKSTIT	44

metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta.....	44
Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	50
metsälain muuttamisesta	51
kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	56
metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta	60
metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 21 ja 22 §:n muuttamisesta.....	62
kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	63
LIITE 2	65
ASETUSLUONNOKSET	65
metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun asetuksen muuttamisesta.....	65
kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen muuttamisesta	66
metsäasetuksen 5 §:n muuttamisesta.....	67

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus

Maakunnallisella tasolla toimivat 13 metsäkeskusta ja koko valtakunnassa toimiva Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio muodostavat metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaation. Organisaatioiden toiminta perustuu metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annettuun lakiin (1474/1995), jäljempänä metsäkeskuslaki ja se rahoitetaan merkittävältä osin valtion talousarvioon vuosittain otettavalla määrärahalta.

Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus hoitavat metsien kestävästä hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilyttämistä sekä yksityismetsätalouden edistämistä koskevia tehtäviä. Edistämistehtävien ohella metsäkeskukset hoitavat eräitä yksityismetsätalouden viranomaistehtäviä minkä lisäksi ne valvovat metsätaloutta koskevien lakien noudattamista kaikkien metsänomistajien metsissä. Viranomaistehtävät eivät kuulu kehittämiskeskukseen tehtäväalueeseen.

Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus ovat lakiin perustuvia valtionapuorganisaatioita ja ne luetaan niin sanottuun välilliseen valtionhallintoon.

Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus ovat maa- ja metsätalousministeriön ohjauksen ja valvonnan alaisia organisaatioita, joilla on rajoitettu oikeus- ja oikeustoimikelpoisuus. Kehittämiskeskus ja metsäkeskukset eivät saa harjoittaa niiden tarkoituksen toteuttamiseen kuulumatonta tai lakisääteisten tehtävien hoidon vaarantavaa elinkeinotoimintaa. Maa- ja metsätalousministeriön valvonta kohdistuu kaikkeen metsäkeskuksen ja kehittämiskeskukseen toimintaan. Metsäkeskusten ja kehittämiskeskukseen valtionavustustoimintaan sovelletaan pääosin tulosohtausmerittelmää.

Metsäkeskusten ja kehittämiskeskukseen toimintaa rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 30.60.42 (*Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille*). Vuonna 2006 suoran valtionavustuksen suuruus on 44 179 000 euroa. Metsäkeskuksilla ja kehittämiskeskuksella on lisäksi muu-

ta julkista rahoitusta valtionavustustoimintaan. Vuonna 2005 metsäkeskukset ja kehittämiskeskus saivat tällaista rahoitusta valtionavustustoimintaan 7 424 244 euroa. Muun kuin julkisen rahoituksen osuus valtionavustustoiminnasta oli 2 606 309 euroa. Metsäkeskusten ja kehittämiskeskukseen julkisen rahoituksen osuus valtionavustustoiminnan tuotoista vuonna 2005 oli 95,4 % ja koko toiminnan tuotoista 61,3 %.

Metsäkeskusten ja kehittämiskeskukseen yhteenlaskettu henkilötövuosien määrä vuonna 2005 oli 1231. Tästä valtionavustustoiminnan osuus oli 870 henkilötövuotta, josta valvonta- ja tarkastustoiminnan osuus oli 242 henkilötövuotta.

1.2. Metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion julkiset hallintotehtävät

Metsäkeskuslain 1 §:n mukaan metsien kestävästä hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilyttämistä sekä metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä hoitavat sekä alueelliset metsäkeskukset että Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio.

Kun metsäkeskukset ovat lailla perustettuja, niiden tehtävät on säädetty lainsäädännössä ja rahoitus niille säädettyihin tehtäviin tulee valtion talousarviosta, voidaan valtaosaa metsäkeskusten tehtävistä pitää julkisina hallintotehtävinä. Sellaisten julkisten hallintotehtävien hoitoon, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, osallistuu metsäkeskuksessa myös muuta kuin viranomaistoiminnan henkilöstöä. Nämä tehtävät koskevat muun muassa metsätalouden yleistä edistämistä kuten paikallistetun metsävaratiedon kokoamista ja metsäsuunnittelua, metsätalouden alueellisten tavoiteohjelmien laatimista sekä neuvontaa, koulutusta ja tiedotusta.

Voimassa olevan metsäkeskuslain mukaan yksityistä kansalaista tai yhteisöä yksittäisessä asiassa välittömästi koskevaan viranomaistehtävään liittyvä ratkaisutoiminta on eriytetty metsäkeskuksen muusta toiminnasta. Eriyttäminen on metsäkeskuslaissa organisoitu siten, että asiat ratkaiseva toimihenkilö ei osallistu muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon. Eriytettyjen viranomaistehtävi-

en hoito ei lain nimenomaisen säännöksen mukaan kuulu metsäkeskuksen johtokunnan eikä johtajan tehtäväalueeseen. Metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetulla asetuksella (93/1996), jäljempänä metsäkeskusasetus, viranomaistehtävien eriyttäminen on viety metsäkeskuslakia pidemmälle. Asetuksen mukaan viranomaisasioiden ratkaisemista koskevia eriyttämissäännöksiä sovelletaan myös viranomaispäätösten esittelyyn. Viranomaisasioiden ratkaisuvallan järjestämisestä metsäkeskuksissa annetulla maa- ja metsätalousministeriön määräyksellä (8.3.2001 nr:o 25/2001) on myös metsälainsäädännön noudattamista koskeva maastovalvonta- ja tarkastustoiminta eriytetty metsäkeskuksen edistämisen ja liiketoimintatehtävistä. Käytännössä metsäkeskuksiin on luotu viranomaistoiminto, jonka esimiehenä toimii viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö, viranomaispäällikkö.

Metsäkeskuslain mukaisella viranomais-toiminnalla tarkoitetaan valmistelua ja päätöksentekoa asioissa, jotka koskevat yksityisen kansalaisen tai yhteisön etua, oikeutta tai velvollisuutta. Tyypillisiä esimerkkejä metsäkeskusten viranomaistoiminnolle kuuluvista tehtävistä ovat metsälakiin (1093/1996) perustuvat hakkuiden ja uudistushakkuun jälkeisen uuden puuston aikaansaamisen valvonta, metsien erityisen tärkeitä elinympäristöjä koskevien metsän hoito- ja käyttötoimenpiteiden valvonta ja toimenpiteitä koskevien poikkeuslupien myöntäminen, metsänkäyttöilmoitusten tarkastus, suojametsäaluetta koskevien hakkuu- ja uudistamissuunnitelmien hyväksyminen samoin kuin käsittelykiellot ja muut päätökset ja toimenpiteet, jotka koskevat epäiltyä tai todettua metsälain vastaista menettelyä. Tällaisia päätöksiä ovat muun muassa päätökset vakuuden asettamisesta, käsittelykiellot siihen mahdollisesti liittyvine sakonuhkineen, päätökset velvoittamisesta korjaavien toimenpiteiden suorittamiseen sekä päätökset ilmoittaa todetut lainvastaiset toimet syyttäjälle syytteen nostamiseksi. Vastaavia viranomaistehtäviä ovat metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) nojalla annetut metsänomistajaa velvoittavat päätökset sekä tällaisten päätösten valmistelu. Yhtä lailla viranomaistehtävien piiriin kuuluvat kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain

(1094/1996) mukaisia tuettavia hankkeita koskevien rahoituspäätösten valmistelu ja tekeminen, rahoituksen ja rahoitusehtojen valvonta ja tarvittaessa rahoituksen takaisinperintä.

Keskeisiä viranomaistehtäviä ovat edelleen metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) mukaiset päätökset ja niiden valmistelu esimerkiksi metsänhoitomaksusta vapautumista koskevissa asioissa ja metsänhoitoyhdistysten toiminnan valvontaa koskevat asiat. Niitä ovat myös yhteismetsälakiin (109/2003) perustuvat valvonta- ja muut asiat. Viranomaistehtäviä sisältyy lisäksi metsänviljelyaineiston kaupasta annettuun lakiin (241/2002) ja varainsiirtoverolakiin (931/1996) sekä eräisiin muihin säädöksiin ja määräyksiin.

Viranomaistehtävät käsittävät lisäksi sen tosiasiallisen neuvonta- ja muun toiminnan, joka koskee edellä mainittujen ja niihin verrattavien muiden säädösten ja määräysten soveltamista ja täytäntöönpanoa. Viranomaistehtävillä ei sen sijaan tarkoiteta säädösten ja määräysten täytäntöönpanoon liittyviä hallinnollisia tukipalveluja kuten esimerkiksi tiedonhankintaa ja tilastointia, tietojärjestelmien kehittämistä ja ylläpitoa eikä muita niihin rinnastettavia hallinnollisia palvelutehtäviä.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio on metsätalouden kehittämis- ja asiantuntijaorganisaatio, jonka tehtävänä on kehittää ja koordinoida metsäkeskusten valtakunnallista yhteistoimintaa sekä tuottaa palveluja metsäkeskuksille ja maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa kehittämiskeskukselle metsäkeskusten ohjaustehtäviä muissa kuin julkisen vallan käyttöä sisältävissä tehtävissä. Viranomaistehtävät eivät kuulu kehittämiskeskuksen tehtäväalueeseen. Metsäkeskusten viranomaistoimintaan liittyvä palvelutuotanto ja kehittämistehtävät sitä vastoin kuuluvat kehittämiskeskuksen tehtäviin.

1.3. Nykytilan arviointia

Viranomaisiin kuulumattomien metsäkeskusten tehtävät muodostuvat huomattavilta osin julkisista hallintotehtävistä. Useaan tehtävistä liittyy julkisen vallan käyttöä, jota eräiltä osin voidaan pitää jopa merkittävänä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Pääosa metsäkeskukselle säädetyistä tehtävistä koostuu sellaisista lakien toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä, joiden antamista viranomaisorganisaation ulkopuolisille voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävänä. Metsäkeskukset ovat selviytyneet tehtävistä yleisesti ottaen hyvin, mistä osoituksena osaltaan on yksityismetsien hyvä puuntuotannollinen tila. Perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon suhteen ei myöskään ole ilmennyt erityistä huomautettavaa.

Ongelmallisina perustuslain 124 §:n kannalta voidaan pitää erityisesti omaisuuden suojaa rajoittavien virallisten seuraamusten määräämistä ja hallinnollisten pakkokeinojen käyttämistä koskevia toimivaltuuksia, kuten metsälain mukaisen uhkasakon asettamista ja käsittelykieltojen määräämistä. Niihin saattaa liittyä merkittävä julkisen vallan käyttämistä, mikä ei olisi sopuisoinnussa perustuslain vaatimusten kanssa.

Metsäkeskuslain mukaan vain yksittäistä kansalaista tai yhteisöä välittömästi koskevan asian ratkaisutoiminta on eriytetty metsäkeskuksen muusta toiminnasta. Laissa säädetty eriyttäminen ei koske esimerkiksi päätöksen valmistelua eikä esittelyä. Myöskään valvonta- ja tarkastustoimintaa, jossa mahdollinen lainvastainen toiminta havaitaan, ei ole lailla säädetty eriytettäväksi. Voimassa olevien säännösten mukaan metsäkeskuksen johtaja ja johtokunta päättävät julkisen vallan käyttöön osallistuvia toimihenkilöitä koskevat henkilöstöasiat, mikä saattaa herättää kysymyksen viranomaistoiminnan riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.

Periaatteellisella tasolla metsäkeskukselle kuuluvien julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien rahoitukseen liittyy ongelmia. Nyt päätöksen resurssien kohdentamisesta tällaisten tehtävien hoitoon tekee metsäkeskuksen johtokunta, joka päättää myös metsäkeskuksen liiketoimintaa koskevista asioista. Tämän

voidaan jossain määrin nähdä heikentävän viranomaistoiminnan riippumattomuutta, koska metsäkeskukset toteuttavat liiketoimintatehtävinään muun muassa laajoja kunnostusojitus- ja metsätiehankkeita, joihin osallistuvat maanomistajat voivat saada hankkeeseen valtion rahoitustukea.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa metsäkeskusten julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoitoa koskevat säännökset vastamaan perustuslain vaatimuksia. Lisäksi sellaiset julkiset hallintotehtävät, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttämistä, siirrettäisiin Maaseutuvirastolle. Muut metsäkeskusten tehtävät säilyisivät ennallaan hallituksen iltakoulussa 19. päivänä lokakuuta 2005 tekemän linjauksen mukaisesti. Metsäkeskuksille jäävien julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoito eriytettäisiin nykyistä selkeämmin muusta toiminnasta tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi.

Metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio ovat yhdessä metsänhoitoyhdistysten sekä eräiden muiden yksityismetsätalouden piirissä toimivien organisaatioiden kanssa mukana Eläke-Tapio -nimisessä lisäeläkejärjestelmässä, joka pohjautuu yksityismetsätalouden edistämisyjärjestöjen kesken vuonna 1949 tehtyyn sopimukseen koskien niiden palveluksessa olevien toimihenkilöiden eläke-etuja. Eläke-Tapio -niminen lisäeläkejärjestely on vuodesta 1964 täydentänyt Yksityismetsätalouden eläkekassa Versson hoitamaa lakisäateistä TEL-peruseläketurvaa. Eläke-Tapion lisäeläkejärjestelmä on suljettu ja järjestelmästä myönnettävien eläke-etujen karttuminen on jäädytetty 1 päivästä heinäkuuta 1993 lukien. Järjestelmässä mukana olevat työnantajat vastaavat järjestelmän velvoitteista yhteisvastuullisesti. Eläke-Tapio toimii niin sanottuna jakojärjestelmänä. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevia velvoitteita ei ole katettu ennalta leitäyillä varoilla. Järjestelmää rasittavan kattamattoman eläkevastuun määrä on noin 60 miljoonaa euroa, josta metsäkeskusten ja

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion osuus on yli puolet. Metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskusten vastuulla olevan kattamattoman lisäeläkevastuun suuruus merkitsee tosiasiallisesti sitä, että metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion lakkauttaminen siirtämällä kaikki niiden hoitamat julkiset hallintotehtävät muun tahon hoidettavaksi ei olisi valtiontaloudellisesti tarkoituksenmukaista.

2.2. Toteuttamisvaihtoehdot

Metsäkeskusten merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien järjestämiseksi on kaksi vaihtoehtoa. Ensinnäkin tehtävät voidaan siirtää viranomaisen hoidettavaksi. Toiseksi säännöksiä voitaisiin muuttaa siten, että tehtävät säilyvät metsäkeskuksissa, mutta metsäkeskusten itsenäiseen harkintavaltaan perustuvaa mahdollisuutta puuttua yksilön perusoikeuksiin kavennetaan.

Metsäkeskusten tehtäviä voidaan periaatteessa siirtää varsin suurelle joukolla viranomaisia. Näistä vartenotettavimmat vaihtoehdot ovat lääninhallitukset, perustettava maaseutuvirasto, työvoima- ja elinkeinokeskukset, maa- ja metsätalousministeriö, maaseutuelinkeinojen valituslautakunta sekä hallinto-oikeudet.

Metsäkeskusten merkittävää julkista valtaa sisältävien tehtävien siirtäminen maa- ja metsätalousministeriöön tai hallinto-oikeuksiin olisi vastoin hallinnon kehittämisen yleistä suuntausta. Lainsäädännön toimeenpanoon liittyviä tehtäviä on pyritty siirtämään ministeriöistä hallinnonalojen muihin virastoihin. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena käsiteltäviä asioita on puolestaan pyritty vähentämään ja ohjaamaan valitukset hallintoviranomaisten päätöksistä alueellisiin hallinto-oikeuksiin. Esimerkiksi lokakuun alusta 2005 voimaan tulleilla lainmuutoksilla valitukset muun muassa kasvilajikelautakunnan (706/2005), torjunta-ainelautakunnan (707/2005) sekä kasvintuotannon tarkastuskeskuksen (709/2005) päätöksistä ohjattiin ensimmäisenä muutoksenhakuasteena hallinto-oikeuksiin korkeimman hallinto-oikeuden sijasta. Jos metsäkeskusten käsittelemiä tehtäviä siirrettäisiin hallinto-oikeuksiin, muodostuisi korkein hallinto-oikeus kyseisissä asioissa ensimmä-

seksi muutoksenhakuasteeksi.

Tehtävien siirtämistä metsäkeskuksista maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, sillä valituslautakunnan asema ja tehtävät ovat selvittävänä.

Työvoima- ja elinkeinokeskukset on perustettu elinkeinojen ja työvoima-asioiden edistämistä varten. Keskukset tarjoavat rahoitus-, koulutus- ja kehittämisspalveluja sekä osallistuvat alueelliseen kehittämistyöhön. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla työvoima- ja elinkeinokeskukset hoitavat muun muassa maatalouden tulotukien valvontatehtäviä ja tarkastuksia sekä käsittelevät maatalouden erityisympäristötukia koskevia hakemuksia. Arvioitaessa mahdollisuuksia siirtää metsäkeskuksille kuuluvia merkittävää julkista valtaa sisältäviä tehtäviä työvoima- ja elinkeinokeskuksiin voidaan todeta, että työvoima- ja elinkeinokeskuksissa on jossain määrin metsätaloutta koskevaa substanssiosaamista. Metsäkeskuksista siirrettävistä tehtävistä ei ole muodostettavissa sellaisia kokonaisuuksia, jotka olisi tarkoituksenmukaista siirtää työvoima- ja elinkeinokeskuksiin.

Lääninhallitus toimii läänissä yleisenä hallintoviranomaisena, jolle kuuluvat lisäksi erikseen säädettävät muut tehtävät. Lääninhallitus hoitaa oikeushallintoa, pelastus- ja poliisihallintoa, opetus- ja kulttuurihallintoa sekä liikunta- ja nuorisotoimeen, maa- ja metsätaloushallintoa, liikennehallintoa, kuluttaja-, kilpailu- ja elintarvikehallintoa sekä sosiaali- ja terveyshallintoon liittyviä tehtäviä. Lääninhallituksella on pitkä perinne yleishallinnollisissa tehtävissä, minkä lisäksi lääninhallitus toimii yleisenä uhkasakko viranomaisena. Lääninhallitusten yleishallinnollinen ohjaus ja valvonta kuuluvat sisäasiainministeriölle. Lääninhallitusten lukumäärä ja ministeriöiden välinen työnjako huomioon ottaen metsäkeskuksista siirrettävät tehtävät eivät muodostaisi vastuusuhteitaan riittävää kokonaisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialalle perustetaan heinäkuun 21 päivänä 2006 vahvistetulla Maaseutuvirastosta annetulla lailla (666/2006) maatalous- ja maaseutuhallintoa hoitava toimeenpanovirasto 1 päivästä toulukuuta 2007 alkaen. Maaseutuvirasto huolehtii maaseutu- ja maataloustukien toimeen-

panosta ja valvonnasta sekä toimii Euroopan unionin edellyttämänä ja akkreditoimana maksajaviranomaisena. Virasto ohjaa toimeenpano- ja valvontatehtävissään työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja sekä kuntien maatalousviranomaisia. Keskitämällä metsäkeskuksista siirrettävät asiat yhteen organisaatioon luodaan myös edellytykset yhdenmukaisen soveltamiskäytännön muodostumiselle ja parannetaan maa- ja metsätalousministeriön ohjaustoiminnan vaikuttavuutta. Maaseutuvirasto on katsottu parhaaksi kyseeseen tulevaksi viranomaismahdollisuudeksi, jolle metsäkeskuksista siirrettäviä tehtäviä voidaan osoittaa.

2.3. Keskeiset ehdotukset

Metsäkeskuksille säädetyt tehtävät, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä, organisoitaisiin metsäkeskuksen sisällä erillisen metsäkeskuksen muusta toiminnasta nykyistä selkeämmin toiminnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi. Julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät hoidettaisiin metsäkeskuksessa erillisessä viranomaisyksikössä. Viranomaistehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuuluisi metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtäväalueeseen.

Sellaiset julkiset hallintotehtävät, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttämistä, siirrettäisiin Maaseutuviraston hoidettavaksi. Maaseutuvirasto tekisi niihin liittyvät päätökset metsäkeskuksen tehtyä asiasta esityksen. Merkittävimmät Maaseutuviraston ratkaistavaksi siirrettävät hallintoasiat koskisivat uhkasakon asettamista ja tuomitsemista sekä teettämisen asettamista ja sen määräämistä täytäntöön pantavaksi niissä tapauksissa, joissa se voimassa olevan metsälain, metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain sekä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain säännösten mukaan kuuluu metsäkeskukselle. Maaseutuvirasto päättäisi metsäkeskuksen esityksestä myös metsälain 16 §:n mukaisen käsittelykiellon antamisesta sekä metsälain 20 §:ssä tarkoitettua asianomaisen velvoittamisesta suorittamaan korjaavia toimenpiteitä. Lisäksi Maaseutuvirasto päättäisi metsäkeskuksen esityksestä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesta rahoituksen takaisinperimi-

sestä ja takaisinperimiseen liittyvistä hallinnollisista sanktioista.

Metsälain 8 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädetty velvoite uuden puuston aikaansaamiseen raukeaisi ilman hakemusta, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei kasva tämmököä.

Ottaen huomioon metsäkeskuksen tehtävän metsätalouden yleisenä edistämisenorganisaationa sekä tarpeen ylläpitää metsäkeskusten toimeenpaneman metsälainsäädännön soveltamiskäytäntö yhdenmukaisena, esityksessä ehdotetaan, että metsäkeskukselle annettaisiin muutoksenhakuoikeus sellaisesta Maaseutuviraston päätöksestä, jonka tämä tekee metsäkeskuksen esityksestä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä selkiinnettäisiin metsäkeskusten toiminnan lainsäädännöllistä pohjaa. Metsäkeskusten tehtävät saatettaisiin lain tasolla uuden perustuslain vaatimusten mukaisiksi. Tehtävät, joihin voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä, siirrettäisiin Maaseutuvirastolle, mikä jossakin määrin vapauttaisi metsäkeskusten voimavaroja metsätalouden varsinaisten edistämistehtävien hoitoon.

Ne julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät, joiden hoitaminen metsäkeskuksissa katsotaan edelleen tarkoituksenmukaisiksi, erotettaisiin nykyistä selkeämmin muusta toiminnasta tehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi. Toiminnan läpinäkyvyys ja seurannan edellytykset paranisivat.

Vaikka metsäkeskusten voidaan katsoa onnistuneen metsätalouden edistämistehtävässä hyvin, on niiden toiminnan muodolliseen organisointiin kohdistettu aiheellista kritiikkiä. Esitys poistaisi kritiikin syyt ja lisäisi metsäkeskusten toiminnan yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä.

Esityksellä ei ole ympäristönsuojelullisia vaikutuksia. Sillä ei myöskään ole vaikutuksia eri kansalaisryhmien asemaan eikä sukupuolten tasa-arvoon.

3.2. Taloudelliset vaikutukset

Metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen toimintaa rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 30.60.42 (*Valtionapu metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioille*). Määrärahaa voidaan käyttää ainoastaan metsäkeskuksille ja kehittämiskeskukselle niiden toimintaan myönnettävään valtionavustukseen. Esityksen tavoitteena on eriyttää metsäkeskusten sellaisten julkisten hallintotohtävien hoitaminen, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä (*viranomaistehtävät*), metsäkeskusten muusta toiminnasta aiempaa selvemmin. Viranomaistehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus edellyttävät myös näiden tehtävien hoidon rahoituksen turvaamista. Tämä on tarkoitus toteuttaa siten, että maa- ja metsätalousministeriö valtionapuviranomaisena tulohajauttehtävässään huolehtisi, että eriytettävä viranomaistoiminta olisi riittävästi resurssoitu. Esitys ei edellyttäisi metsäkeskuksille varattujen määrärahojen kasvattamista.

Maaseutuviraston organisointi on kesken. Jos metsäkeskuksilta Maaseutuviraston hoitettavaksi siirtyvien tehtävien hoito edellyttää rahoituksen tarkistamista metsäkeskusten ja Maaseutuviraston välillä, asia hoidetaan tarvittaessa valtion vuoden 2007 lisätalousarvion yhteydessä.

3.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitys selkeyttäisi metsäkeskusten organisaatiota. Metsäkeskuksiin luotaisiin erillinen yksikkö, joka hoitaisi metsäkeskuksille jäävät sellaiset julkiset hallintotohtävät, joihin liittyy julkisen vallan käyttämistä. Tosiasiallisesti yksikkö korvaisi metsäkeskusten nykyisen viranomaistoiminnan. Esityksellä ei olisi mainittavia henkilöstövaikutuksia. Maaseutuvirastolle siirrettäviin tehtäviin on käytetty koko metsäkeskusorganisaatiossa noin yhden henkilötyövuoden työpanos. Tehtävien siirto ei merkitsisi henkilöstön siirtoja metsäkeskuksista Maaseutuvirastoon.

Metsäkeskusten viranomaisasioita hoitavat toimihenkilöt voisivat osallistua muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon vain siinä tapauksessa, että se ei vaarantaisi viranomaistehtävien hoidon puolueettomuutta ja riippumat-

tomuutta.

Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältyy lukumääräisesti hyvin pieneen osaan metsäkeskusten julkisista hallintotohtävistä. Merkittävää julkisen vallan käyttöä ei sisältyne esimerkiksi metsälain 14 §:n mukaisten metsänkäyttöilmoitusten eikä metsälain 14 a §:n mukaisten taimikon perustamisilmoitusten käsittelyyn. Metsänkäyttöilmoituksia tehdään metsäkeskuksille kehittämiskeskuksen vuositilastojen mukaan noin 90 000–110 000 kappaletta vuodessa ja taimikon perustamisilmoituksia noin 60 000–80 000 kappaletta vuodessa. Kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisia rahoituspäätöksiä metsäkeskukset tekevät vuosittain noin 50 000 kappaletta.

Merkittävää julkisen vallan käyttöä voidaan arvioida sisältyvän vuosittain noin 120–200 metsäkeskusten tekemään hallintopäätökseen. Esityksen mukaisista Maaseutuvirastolle siirtyvistä hallintoasioista valtaosan muodostaisivat kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 15 ja 28 §:ssä tarkoitettujen takaisinperintäpäätösten ja niihin liittyvien 29 §:ssä tarkoitettujen seuraamusten määräämistä koskevien päätösten sekä metsälain 20 §:n mukaisia korjaavia toimenpiteitä koskeviin velvoittaviin päätöksiin liitettävien uhkasakkojen ja teettämishukien asettaminen sekä niiden tuomitseminen. Rahoituksen takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuonna 2005 yhteensä 114 kappaletta. Metsälain 20 §:n mukaista päävelvoitetta koskevia päätöksiä metsäkeskukset ovat tehneet viime vuosina keskimäärin 40 kappaletta vuodessa. Metsälain 16 §:n mukaisia käsitteelykieltoja on annettu 1–3 kappaletta vuodessa. Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 9 §:n mukaisten velvoittavien päätösten lukumäärää ei ole tilastoitu, mutta päätösten määrä on hyvin vähäinen.

Päävelvoitteisiin liitettyjä uhkasakkoja ja teettämishukia koskevia metsäkeskusten päätöksiä ei ole tilastoitu. Metsäkeskusten asettamat ja tuomitsemat tehosteet ovat olleet pääosin teettämishukia, jotka ovat lähes aina liittyneet metsälain 20 §:n mukaisiin velvoittaviin päätöksiin. Päävelvoite on näissä tapauksissa koskenut valtaosin metsälain 8 §:n mukaisen uudistamisvelvoitteen täyttämistä. Päätösten tehosteeksi ei viime vuosina ole asetettu uhkasakkoa tai teettämishukia.

Myöskään metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 22 §:n mukaisen päätöksen tehosteeksi ei viime vuosina ole asetettu uhkasakkoja.

Metsäkeskuksista Maaseutuvirastoon siirrettäviksi esitettäviin tehtäviin käytetystä työajasta ei ole yksityiskohtaista seurantatietoa. Voidaan arvioida, että uudet tehtävät vaatisivat Maaseutuvirastossa yhteensä noin yhden henkilötyövuoden suuruisen työpanoksen. Metsäkeskusten henkilötöiden määrään siirtyvillä tehtävillä ei olisi vaikutusta. Metsäkeskusten olisi selvitettävä päätöksen edellytykset ennen esityksen tekemistä Maaseutuvirastolle. Lisäksi siirtyvät päätökset koskisivat valtaosin takaisinperintäpäätöksiä sekä uhkasakkoja ja teettämisuuhkia, joihin liittyy päävelvoitetta koskevan päätöksen valmistelua ja tekemistä metsälain 16 §:n mukaisesta käsittelykieltoa ja 20 §:n mukaista korjaavien toimenpiteiden suorittamista lukuun ottamatta edelleen metsäkeskus.

Kussakin metsäkeskuksessa eriytetysti viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö siirtyisi lain voimaantullessa julkisen vallan käyttöä sisältäviä hallintotehtäviä hoitavan yksikön päällikkönä toimivaksi viranomaispäälliköksi aikaisempaa palvelussuhdetta koskevin etuuksin ja velvoittein.

4. Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta HAUS kehittämiskeskus Oy on tehnyt ulkopuolisen arvioinnin metsäkeskuksista (Metsäkeskusarviointi 2004; MMM:n julkaisuja 16/2004). HAUS kehittämiskeskus Oy:n esitykset koskivat pääosin metsäkeskusten edistämistehtävien järjestämistä.

Arviointiin sisältyneistä ehdotuksista saadun palautteen perusteella hallitus käsitteli asiaa iltakoulussaan helmikuussa 2005 ja linjasi metsäkeskusten kehittämistä seuraavasti. Kehittämisen päälinjauksen mukaan metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatio perustuisi edelleen 13 itsenäiseen alueelliseen metsäkeskukseen. Metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiion yhteistyötä kehitetään, mutta se toteutetaan Tapiion itsenäisenä organisaationa säilyttäen. Metsäkeskusten toimintaa selkeytetään ja tehostetaan organisoimalla viranomaistoiminta metsäkeskusten sisällä nykyistä selvemmin erillään muusta toiminnasta, lisäämällä tilaaja-

tuottajamallin käyttöä ja ulkoistamalla liike-toimintaa vapaaehtoisin henkilöstöjärjestelyin.

Hallitus käsitteli iltakoulussaan metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiion kehittämistä myös lokakuussa 2005. Valmistelua koskevan iltakoululinjauksen mukaan merkittävää julkista valtaa sisältävät viranomaistehtävät siirretään pois metsäkeskuksista. Lisäksi todettiin, että muut julkiset hallintotehtävät säilytetään metsäkeskuksissa.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 19 päivänä lokakuuta 2005 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää metsäkeskuksille kuuluvat merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät sekä tehdä ehdotus näiden tehtävien perustuslain edellyttämästä ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä (MMM:n työryhmämuistio 2006:9; Metsäkeskusten merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät). Työryhmässä oli edustus maa- ja metsätalousministeriöstä, sisäasiainministeriöstä sekä metsäkeskuksista. Lisäksi työryhmä kuuli oikeusministeriön asiantuntijoita.

Esitys perustuu mainittuihin hallituksen linjaukseen metsäkeskusten ja Tapiion kehittämistä sekä mainitun maa- ja metsätalousministeriön työryhmän työhön. Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksen valmistelun aikana on kuultu metsätalouden eri intressiryhmiä sekä valtiovarainministeriötä.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, metsäkeskuksilta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry:ltä sekä Metsänhoitajaliitto ry:ltä. Esityksestä ovat antaneet lausuntonsa myös Keski-Pohjanmaan metsänomistajien Liitto, metsäkeskusten viranomaisasioita ratkaisevat toimihenkilöt ja Suomen luonnonsuojeluliitto r.y. Lausuntonjen ja kuulemisten seurauksena metsäkeskusten merkittävää julkisen vallan käyttämistä sisältävät tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi lääninhallitusten sijasta toukokuun alussa 2007 toimintansa aloittavalle maaseutuvirastolle. Tämän vuoksi esitykseen on lisätty ehdotus Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Esityksen selkeyttämiseksi

metsäkeskusten julkiset hallintotehtävät on koottu uuteen metsäkeskuslain 1 a §:ään. Esityksen suhdetta perustuslakiin koskevia perusteluja on täydennetty metsäkeskuksen valitusoikeuden osalta.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Metsäkeskuksia koskevan lainsäädännön uudistaminen on suunniteltu toteutettavaksi kahdella erillisellä hallituksen esityksellä. Nyt kyseessä oleva esitys sisältää metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muutossäännökset, joilla julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät organisoitaisiin metsäkeskuksen sisällä. Lisäksi esitys sisältää muun muassa kestävän metsätalouden rahoituksesta annettua lakia koskevat muutokset, joilla merkittävää julkista valtaa sisältävät tehtävät siirrettäisiin metsäkes-

kuksista Maaseutuviraston hoidettavaksi.

Eduskunnalle on tarkoitus antaa lokakuussa 2006 hallituksen esitys metsätalouden rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki metsätalouden rahoituksesta ja kumottavaksi laki kestävän metsätalouden rahoituksesta. Esitykseen sisältyvän valtioneuvoston esityksen notifiointiin Euroopan yhteisöjen komissiolle on suunniteltu varattavaksi pääosa vuodesta 2007 niin, että esitykseen sisältyvät lait voisivat tulla voimaan vuoden 2008 alusta lukien.

Nyt kyseessä oleva ja edellä mainittu metsätalouden rahoitusta koskeva esitys liittyvät toisiinsa metsäkeskuksista Maaseutuviraston hoidettavaksi siirtyvien tehtävien osalta, minkä vuoksi niiden käsitteleminen yhdessä olisi suotavaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta

1 §. Organisaatioiden tarkoitus. Ehdotetussa 1 §:ssä säädettäisiin metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion (*kehittämiskeskus*) tarkoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskukset ja kehittämiskeskus ovat metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä varten. Ehdotettu momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan metsäkeskuslain 1 §:n 1 momenttia.

Voimassa olevan metsäkeskuslain 1 §:n 2 momentin mukaan edistämistehtävien lisäksi metsäkeskukset valvovat metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitavat muita viranomaistehtäviä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Viranomaistehtävät eivät kuulu kehittämiskeskuksen tehtäväalueeseen. Kun metsäkeskusten julkiset hallintotehtävät on tarkoitus erikseen ottaa 1 a §:ään, momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin maininnat metsäkeskusten tehtävistä.

1 a §. Metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät. Voimassa olevan metsäkeskuslain 2 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskuksille kuuluvista metsätalouden edistämistehtävistä säädetään tarkemmin asetuksella. Viranomaistehtäviä koskevat säännökset sisältyvät asianomaisiin erityislakeihin ja niiden nojalla annettaviin alemmanasteisiin säädöksiin ja määräyksiin. Metsäkeskukset suorittavat lisäksi ne tehtävät, jotka maa- ja metsätalousministeriö niille antaa.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla. Ehdotettu 1 a §:n 1 momentti sisältää luettelon sellaisista metsäkeskusten julkisista hallintotehtävistä, joiden hoitamiseen ei sisälly julkisen vallan käyttämistä. Säännöksellä ei annettaisi metsäkeskukselle uusia tehtäviä. Pykälän 1 momentin 1–8 kohdat vastaavat voimassa olevan metsäkeskusasetuksen 1 §:ssä säädettyä tehtäväluetteloa siten tarkistettuna, että

valtion rahoitustuella toteutettavien metsänparannustöiden suunnittelua ja toteutusta ei säädettäisi metsäkeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi. Metsänparannustöiden suunnittelu ja toteutus olisi metsäkeskuksen liiketoimintaa, jota se voisi harjoittaa lain 7 §:n säännösten puitteissa. Mainittuja tehtäviä voidaan luonnehtia perinteisiksi metsätalouden edistämistehtäviksi eikä niiden hoitamiseen liity julkisen vallan käyttöä.

Pykälän 1 momentin 9 kohdan mukaan metsäkeskuksen julkisiin hallintotehtäviin kuului varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (468/2003) tarkoitetun virkavun antaminen. Pelastuslain 6 §:n mukaan metsäkeskukset antavat pyynnöstä pelastusviranomaisille toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua. Metsätuhoihin varautumisella tarkoitettaisiin varautumista metsäpaloihin, myrsky- ja lumituhoihin sekä hyönteis- ja sienituhoihin.

Ehdotetun 10 kohdan mukaan metsäkeskus hoitaisi muut sille säädetyt tehtävät, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttämistä. Lisäksi metsäkeskus hoitaisi maa- ja metsätalousministeriön määräämät metsäpolitiikan täytäntöönpanoon liittyvät palvelutehtävät. Metsäpolitiikan täytäntöönpanoon liittyvillä palvelutehtävillä tarkoitettaisiin monen tyyppisiä selvitys- ja valmistelutehtäviä, joista maa- ja metsätalousministeriö vuosittain sopii kunkin metsäkeskuksen kanssa tulossopimuksella tarpeen mukaan.

Edistämistehtävien hoidosta on aiheutunut vuonna 2005 metsäkeskuksille yhteensä hieman yli 47 miljoonan euron menot. Näiden tehtävien hoitamiseen on käytetty hieman alle 800 henkilötyövuotta. Metsien kestävä hoidon ja käytön, metsien monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistämiseen on vuonna 2005 käytetty 32 henkilötyövuotta. Tehtävät ovat koostuneet muun muassa metsäluonnon hoitohankkeista sekä metsäalan luonnonhoitotutkimusten järjestämisestä. Metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seurantatehtävillä tarkoitetaan osallistumista valtakunnan metsien inventointihankkeeseen ja metsäsertifiointitoimintaan. Tehtäviin on käytetty 8 henkilötyövuotta. Metsätalouden yhteisto-

mintatehtävillä edistetään alueellista ja maakunnallista yhteistoimintaa ja näihin tehtäviin on käytetty 29 henkilötyövuotta.

Metsävaratietojen ja niihin liittyvien palvelujen tuottamiseen ja ylläpitoon on vuonna 2005 käytetty 296 henkilötyövuotta. Tällä panostuksella on kerätty maastotiedot ja laadittu alueellinen metsäsuunnitelma noin miljoonalle metsähehtaarille. Alueellisten metsäohjelmien laatimiseen on käytetty 10 henkilötyövuotta. Metsätaloutta edistävään koulutus-, neuvonta- ja tiedotustoimintaan on käytetty 110 henkilötyövuotta ja tällä on toteutettu muun muassa yli 45 000 metsänomistajan neuvontaa. Metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämiseksi ja ammatin antamisella on toteutettu puuenergiäneuvontaa 16 henkilötyövuoden verran.

Kansainväliseen yhteistoimintaan osallistumiseen, metsätuhoihin varautumiseen ja pelastuslaissa tarkoitetun virka-avun antamiseen sekä muihin edistämistehtäviin on vuoden 2005 aikana käytetty metsäkeskuksissa yhteensä alle kymmenen henkilötyövuotta.

Esityksessä liiketoiminnaksi katsottavaan metsien perusparannustöiden suunnitteluun ja toteutukseen käytettiin metsäkeskuksissa vuonna 2005 284 henkilötyövuotta. Suunnittelu- ja toteutushankkeet ovat olleet useiden metsänomistajien yhteishankkeina toteutettuja tie- ja kunnostusojitushankkeita.

Ehdotettu 1 a §:n 2 momentti sisältää luetelon sellaisista metsäkeskusten julkisista hallintotehtävistä, joiden hoitamiseen sisältyy julkisen vallan käyttämistä. Metsäkeskuksia koskevan vakiintuneen käytännön vuoksi julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä nimitettäisiin laissa viranomaistehtäviksi ja niitä hoitavaa yksikköä jäljempänä 5 §:ssä viranomaisyksiköksi. Säännöksellä metsäkeskukselle ei annettaisi uusia tehtäviä.

Ehdotetussa 2 momentin 1 kohdassa todetaisiin ne lait, joilla metsäkeskuksille on osoitettu julkisen vallan käyttämistä sisältäviä julkisia hallintotehtäviä. Tehtäväkokonaisuuksista keskeisimpiä ovat metsälain, metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain ja metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön täytäntöönpano. Metsätalouden rahoitusta koskevalla lainsäädännöllä tarkoitetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettua lakia ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädän-

nössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettua lakia (1349/1996). Kuluvan vuoden syyskuussa eduskunnalle on tarkoitus antaa lakiesitys metsätalouden rahoitusta koskevaksi lainsäädännöksi, jolla kumottaisiin kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu laki. Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 16 §:ssä säädetään metsäkeskuksille velvollisuus avustaa Elintarviketurvallisuusvirastoa metsäpuiden siementen tuotantoon ja markkinointiin liittyvissä tarkastuksissa. Puutavaranmittauslaissa (364/1991) tarkoitettua puutavaran virallista mittausta ja virallisen mittaajan päätöksen saattamista mittaustalouden ratkaistavaksi pyydetään metsäkeskukselta, joka tarkastaa pyyntöön liittyvät asiakirjat ja antaa suullisesta pyynnöstä todistuksen.

Metsäkeskukset valvovat metsän hyönteis- ja sienituhon torjunnasta annetun lain noudattamista ja tekevät velvoittavia päätöksiä silloin, kun asianomainen laiminlyö lakiin perustuvien velvoitteiden noudattamisen. Lisäksi metsäkeskuksen tulee tehdä laajan hyönteis- tai sienituhon vaaran ilmetessä maa- ja metsätalousministeriölle esitys tuhon leviämisen tai syntymisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä. Yhteismetsälain mukaan metsäkeskus valvoo yhteismetsälain noudattamista, vahvistaa yhteismetsän osakaskunnan ohjesäännön, valitsee yhden osakaskunnan tilintarkastajista, ylläpitää yhteismetsiä koskevaa rekisteriä, kutsuu perustettavan yhteismetsän osakkaat ensimmäiseen kokoukseen sekä osoittaa ulosottomiehen pyynnöstä osakaskunnan velan suorittamiseksi yhteismetsästä ulosmitattavat ja myytävät puut. Yhteisalueain (758/1989) 16 §:n mukaan metsäkeskus vahvistaa yhteisen alueen osakaskunnan päätöksen, jolla yhteinen alue muutetaan yhteismetsäksi.

Varainsiirtoverolain 13 §:n mukaan kiinteistön luovutus on varainsiirtoverosta vapaa, jos vaihto johtaa metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen.

Kirkkojärjestyksen (1055/1993) 15 luvun 8 a §:n mukaan metsäkeskuksen tulee laatia seurakunnan metsiä koskeva metsäsuunnitelma, tai jos metsäsuunnitelma on muun kuin metsäkeskuksen laatima, antaa siitä lausunto.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaan

metsäkeskus hoitaisi hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen arviointiin, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvät tehtävät. Säännös perustuu hirvieläinvahinkojen korvaamisesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1162/2000), jolla nämä tehtävät on säädetty metsäkeskukselle. Mainittu valtioneuvoston asetus on tarkoitus korvata lailla, jota koskeva esitys pyritään antamaan eduskunnalle vuoden 2007 aikana.

Metsäkeskuksen tehtävänä on valvoa valtion etua maksamatta olevan kauppahintasaatavan turvaamiseksi silloin, kun maanomistaja myy puuta kumotun maatilalain (188/1977), kumotun luontaiselinkeinolain (610/1984) tai kumotun porotalouslain (161/1990) nojalla perustetulta tilalta. Saatuaan tällaista tilaa koskevan metsänkäyttömoituksen metsäkeskus tarkastaa, että hakkuun jälkeen tilan arvo kattaa maksamatta olevan valtion kauppahintasaatavan. Tätä koskeva säännös otettaisiin momentin 3 kohtaan.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan metsäkeskus hoitaisi muut sille säädetty tehtävät, joiden hoitamiseen sisältyisi julkisen vallan käyttämistä. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen, koska julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla. Tällaisina muina julkisen vallan käyttämistä sisältävinä tehtävinä metsäkeskukselle kuuluu esimerkiksi maatalouden tuloverolain (543/1967) mukaiseen metsätalouden puhtaan tulon, eli niin kutsutun pinta-alaverotuksen laskentaan liittyviä tarkastus- ja todentamistehtäviä. Metsätalouden pinta-alaverotus on lakannut vuoden 2006 alusta lukien. Verotuksen oikaisumenettelyn ja muutoksenhaun johdosta tapahtuvan verotuksen muuttamisen vuoksi on todennäköistä, että metsäkeskukset joutuvat hoitamaan vielä tulevana vuosina maatalouden tuloverolakiin liittyviä tehtäviä

Viranomaistehtävien hoidosta on aiheutunut vuonna 2005 metsäkeskuksille yhteensä hieman yli 13,5 miljoonan euron menot, josta 1 a §:n 2 momentin 1 kohdan mukaiseen lainsäädännön toimeenpanoon on käytetty hieman yli 12 miljoonaa euroa. Tästä summasta metsälain toimeenpanoon on kulunut noin 4,9 miljoonaa euroa ja metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön toimeenpanoon noin 5 miljoonaa euroa. Metsälain

toimeenpanotehtävinä on muun muassa tarkastettu yli 86 000 metsänkäyttöilmoitusta, joista yli 3 800 on koskenut metsälain 10 §:ssä tarkoitettuja erityisen tärkeitä elinympäristöjä, käyty noin 1000 kappaletta metsälain 15 §:n mukaista suunniteltua tai aiottua hakkuuta tai muuta toimenpidettä koskennutta neuvottelua sekä käyty yli 600 kappaletta metsälain 20 §:n mukaista korjaavien toimenpiteiden suorittamista koskennutta neuvottelua. Metsätalouden rahoitusta koskevan lainsäädännön toimeenpanotehtävinä on tehty muun muassa noin 50 000 rahoituspäätöstä. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen arviointiin, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvien tehtävien hoitoon on vuoden 2005 aikana käytetty 1,1 miljoonaa euroa. Viranomaistehtävien hoitamiseen on käytetty metsäkeskuksissa yhteensä hieman yli 230 henkilötyövuotta.

2 §. Metsäkeskukset. Metsäkeskuksen tehtäviä koskeva 1 momentti kumottaisiin, koska niitä koskevat säännökset otettaisiin 1 a §:ään.

5 §. Viranomaistehtävien organisointi. Voimassa olevan lain mukaan yksityistä kansalaista tai yhteisöä yksittäisessä asiassa välittömästi koskeva metsäkeskuksen päätöksenteko on eriytetty metsäkeskuksen edistämistehtävien hoidosta. Eriyttäminen on toteutettu siten, että viranomaisasiat ratkaiseva toimihenkilö ei osallistu muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon. Eriytettäväksi tarkoitettuja viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö ei ole tässä ratkaisutoiminnassaan metsäkeskuksen johtokunnan eikä johtajan alainen. Laissa olevan valtuuden nojalla eriyttämisestä on säädetty tarkemmin asetuksella.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi perussäännökset metsäkeskukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien organisoinnista. Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskukselle kuuluvien sellaisten julkisten hallintotehtävien hoitamista varten, joihin sisältyisi julkisen vallan käyttöä, olisi metsäkeskuksessa erillinen yksikkö. Tehtävien hoitamiseen kuuluisivat päätöksenteon ohella asioiden valmistelu ja esittely päätöksentekoa varten, tehtävien hoidon sisäinen valvonta sekä tehtävien hoitoon liittyvien valtion varojen hallinnointi. Metsäkeskuksia koskevan vakiintuneen käytännön vuoksi julkisen vallan käyttöä sisältäviä teh-

täviä nimitettäisiin laissa viranomaistehtäviksi ja niitä hoitavaa yksikköä viranomaisyksiköksi. Yksikön päällikkönä toimisi viranomaispäällikkö.

Viranomaisyksikkö hoitaisi ensinnäkin metsäkeskuksen ratkaistavaksi säädettyt asiat, joissa puututaan yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksiin, velvollisuuksiin ja etuihin. Lisäksi yksikkö hoitaisi tehtävät, jotka liittyvät tai voivat liittyä edellä mainittuihin asioihin. Tällainen tehtäväkokonaisuus on esimerkiksi metsäkeskuksen tehtäväksi säädetty lainsäädännön noudattamista koskeva valvonta- ja tarkastustoiminta siinäkin tapauksessa, että yksittäinen valvonta- tai tarkastustoimi ei johtaisi päätökseen, jolla puututtaisiin henkilön tai yhteisön oikeuteen, velvollisuuteen taikka etuun. Lisäksi viranomaisyksikkö ja sen päällikkönä toimiva viranomaispäällikkö huolehtisi ja vastaisi siitä, että yksikölle kuuluvien tehtävien hoidon sisäinen valvonta olisi asianmukaisesti järjestetty. Viranomaisyksikön tehtävämäärittelyllä ei ole tarkoitus muuttaa metsäkeskuksen nykyisen viranomaistoiminnon tehtäviä siitä, mitä ne ovat voimassa olevan metsäkeskuskolmen ja -asetuksen säännösten sekä maa- ja metsätalousministeriön asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

Metsäkeskuksesta ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annetun lain 4 §:n mukaan metsäkeskukset ovat maa- ja metsätalousministeriön ohjauksen ja valvonnan alaisia. Viranomaisyksikön eriyttäminen metsäkeskuksen muusta toiminnasta järjestettäisiin siten, että viranomaisyksikön tehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuuluisi metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtäväalueeseen. Viranomaispäällikön hallinnollisena esimiehenä toimisi kuitenkin metsäkeskuksen johtaja, joka esimerkiksi ratkaisisi viranomaispäällikön toimivapaata ja vuosilomaa koskevat asiat. Johtaja tai johtokunta ei voisi antaa viranomaispäällikölle tai viranomaisyksikön toimihenkilölle eriytettyjen tehtävien hoitoa koskevia ohjeita tai määräyksiä.

Viranomaisyksikköön kuuluva toimihenkilö ei saisi osallistua muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon, jos se voisi vaarantaa yksikölle kuuluvien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Ratkaisevaa ei olisi se, vaarantaisiko muu työskentely viranomaistehtävien hoidon riippumatto-

muutta ja puolueettomuutta, vaan voisiko tällainen työskentely vaarantaa mainittuja edellytyksiä. Päätösvalta siitä, millaisiin muihin tehtäviin viranomaisyksikköön kuuluva toimihenkilö voisi osallistua, kuuluisi viranomaispäällikölle. Metsätaloutta ja -lainsäädäntöä koskeva yleinen neuvonta ja koulutus eivät yleensä voisi vaarantaa tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Metsäkeskuksen ylimpänä päätöksentekojen toimii johtokunta ja metsäkeskuksen esimiehenä johtaja. Metsäkeskuksen pääasiallinen johto-organisaatio on tarkoituksenmukaista säilyttää edelleen, koska metsäkeskuksen toimialueen eri toimijatahojen räkemykset välittyvät johtokunnan kautta metsäkeskukseen ja metsäkeskuksen johtokunta toimii metsätaloutta koskevissa kysymyksissä tosiasiallisena edunvalvontafoorumina. Metsäpoliittisten toimijatahojen sitouttaminen huomioon ottaen vain sellaiset tehtävät, joiden hoitoon voi liittyä perusoikeuksiin, oikeusturvaan tai muihin hyvän hallinnon vaatimuksiin liittyviä kysymyksiä, eriytettäisiin johtokunnan ja johtajan tehtävistä. Muut metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät, joita voidaan luonnehtia metsätalouden edistämistehtäviksi, kuuluisivat edelleen johtokunnan ja johtajan tehtäväalueeseen. Näitä olisivat esimerkiksi metsävaratiedon keruu, metsävarojen käytön edistäminen, mukaan lukien metsäsertifiointi, alueellisten metsäohjelmien tekeminen ja toteuttaminen, metsänomistajien neuvonta sekä metsätaloutta koskeva tiedotus- ja koulutustoiminta.

Viranomaistehtävien hoidon tarkemmasta organisoinnista sekä viranomaispäällikön ja muiden viranomaisasioita hoitavien toimien täyttämisestä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

5 a §. Ratkaisovalta. Pykälän mukaan viranomaistehtäviin liittyvät hallintoasiat ratkaisisi 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksikön päällikkönä toimiva viranomaispäällikkö. Päätöksenteko tapahtuisi esittelystä. Ratkaisultaan kuuluisivat myös viranomaisyksikköä koskevat henkilöstöasiat, kuten yksikön toimien täyttämistä ja yksikön työntekijän irtisanomista työntekijän henkilöön liittyvällä perusteella, toimivapaan pitämistä ja vuosiloman ajankohtaa koskevat asiat. Nämä asiat eivät kuuluisi metsäkeskuksen johtajan tai johtokunnan toimivaltaan. Julkisten hal-

lintotehtävien hoitoa koskevat yleiset menettelysäädökset koskisivat entiseen tapaan metsäkeskuksia.

Lakiesityksellä ei ole tarkoitus luoda metsäkeskuksiin henkilöstön työsuhteen ehtojen osalta kahta työnantajaedustajaa. Jotta viranomaisyksikön ja metsäkeskuksen muun henkilöstön työsuhteen ehdot eivät eriytyisi toisistaan, ehdotetaan, että ratkaisuvälillä näissä asioissa pysytettäisiin metsäkeskuksen johtajalla. Metsäkeskuksen henkilöstön yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi myös viranomaisyksikön henkilöstön lomauttamista ja irtisanomista taloudellisella tai tuotannollisella perusteella koskeva ratkaisuvälillä pysytettäisiin johtajalla ja johtokunnalla. Säännöksellä pyritäisiin osaltaan turvaamaan metsäkeskusorganisaation johtamisedellytyksiä.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin valtuutussäännös, jonka mukaan muiden kuin 1 momentin mukaan viranomaispäällikölle kuuluvien asioiden ratkaisemisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtuutussäännöksen mukaisilla asioilla tarkoitettaisiin metsäkeskuksen johtajan ja johtokunnan tehtäviin kuuluvia asioita. Niistä säädetään voimassa olevan metsäkeskusasetuksen 2 ja 12 §:ssä.

5 b §. Vahingonkorvausvastuu. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös metsäkeskuksen ja kehittämiskeskuksen julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa aiheutuneen vahingon korvaamista koskevasta vastuusta. Pykälän mukaan vastuusta olisi voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään. Koska henkilöstön palvelussuhde metsäkeskuksissa ja kehittämiskeskuksessa on työsopimussuhde, ehdotettu vahingonkorvausvastuuta koskeva säännös merkitsisi poikkeamista vahingonkorvauslain (412/1974) työnantajan ja työntekijän korvausvastuuta koskevista säännöksistä. Poikkeaminen työnantajan ja työntekijän vahingonkorvausvastuuta koskevista säännöksistä perustuu julkisten hallintotehtävien luonteeseen ja metsäkeskuksen viranomaisesta läheisesti muistuttavaan organisointiin. Julkisyhteisön korvausvastuuta koskevien säännösten soveltamisella metsäkeskukseen ja kehittämiskeskukseseen ei ole tarkoitus laajentaa valtion tai muun julkisyhteisön vas-

tuuta. Metsäkeskukset ja kehittämiskeskus vastaisivat edelleen aiheuttamistaan tai työntekijöidensä aiheuttamista vahingoista.

Ehdotetun pykälän mukaisilla virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamista koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin lähinnä perustuslain 118 §:n säännöksiä virkatoimia koskevasta vastuusta. Perustuslain 118 §:n mukaan virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta. Vastuu kattaa myös päätökset, joita hän on monijäsenisen toimielimen jäsenenä kannattanut. Esittelijä vastaa siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty, jollei hän ole jättänyt päätökseen eriävää mielipidettä.

Ehdotetun pykälän mukaisilla julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuuta koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin puolestaan vahingonkorvauslain 3 ja 4 luvun säännöksiä. Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka julkisyhteisön työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään toiminnassaan aiheuttaa, jos toimintaa ei ole pidettävä julkisen vallan käyttämisenä. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, jos toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n soveltaminen metsäkeskukseen on tarkoituksenmukaista, koska metsäkeskuksella on toimimis- ja käsittelypakko sille annettujen viranomais tehtävien osalta. Vahingonkorvauslain 3 luvun 4 §:n mukaan saadakseen korvausta julkisyhteisön virheellisen ratkaisun johdosta aiheutuneesta vahingosta, vahinkoa kärsineen on haettava muutosta julkisyhteisön päätökseen. Ehdotetun säännöksen mukaan myös metsäkeskuksen virheellisen ratkaisun vuoksi vahinkoa kärsineen olisi korvausta saadakseen haettava muutosta metsäkeskuksen päätökseen. Kehittämiskeskuksella ei ole tehtäviä, joita hoitessaan se käyttäisi julkista valtaa tai tekisi valituskelpoisia päätöksiä.

Vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:n mukaan vahingosta, jonka virkamies virassaan virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttaa, hän on velvollinen korvaamaan määrän, joka harkitaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon

vahingon suuruus, teon laatu, vahingon aiheuttajan asema, vahingon kärsineen tarve sekä muut olosuhteet. Jos virkamiehen viaksi jää vain lievä tuottamus, ei vahingonkorvausta ole tuomittava. Jos vahinko on aiheutettu tahallisesti, on täysi korvaus tuomittava, jollei erityisistä syistä harkita kohtuulliseksi alentaa korvausta.

Metsäkeskuksen ja kehittämiskeskuksen muuhun toimintaan kuin julkisten hallinto- tehtävien hoitamiseen liittyvän vahingon korvaamiseen sovellettaisiin vahingonkorvauslain säännöksiä työnantajan ja työntekijän korvausvastuusta.

8 §. *Virkavastuu ja tehtävien hoidossa noudatettava menettely.* Voimassa olevan lain mukaan metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen johtokuntien jäsenet ja toimihenkilöt toimivat virkamiehen vastuulla varojen käytössä sekä metsäkeskusten johtokuntien jäsenet ja toimihenkilöt lisäksi hoitaessaan metsäkeskukselle kuuluvia viranomaistehtäviä. Säännöstä tarkistettaisiin siten, että virkamiehen vastuun sijasta momentissa säädettäisiin rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Rikosoikeudellinen virkavastuu koskisi vain tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä. Sitä ei perustuslakivaliokunnan omaksuman kannan mukaisesti (PeVM 10/1998 vp, s. 35) olisi tarvetta ulottaa yleisenä kaikkiin metsäkeskuksen toimihenkilöihin, vaikka nämä osallistuisivat julkisten hallintotehtävien hoitoon. Metsäkeskuksen hoitamat sellaiset julkiset hallintotehtävät, joissa ei puututa henkilön etuun tai oikeuteen ja joita myös muut kuin viranomaisyksikköön kuuluvat toimihenkilöt voisivat suorittaa, ovat luonteeltaan tosiasiallista hallintotoimintaa. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi metsävaratiedon ylläpito sekä metsätaloutta koskeva neuvonta, tiedotus ja koulutus. Näitä tehtäviä hoidettaessa ei vaaranneta yksilön oikeusturvaa eikä perusoikeuksia. Rikosoikeudellinen virkavastuu koskisi edelleen metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen johtokuntien jäseniä ja toimihenkilöitä metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen varojen käyttöä koskevissa asioissa.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan, kun metsäkeskukset hoitavat niille säädettyjä tai määrättyjä viranomaistehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) sääde-

tään. Metsäkeskusten asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Momentti on luonteeltaan lähinnä informatiivinen, koska hallintolakia ja kielilakia on näiden lakien voimaantulosta lähtien sovellettu niiden soveltamisalasäännösten perusteella viranomaisten lisäksi myös viranomaisorganisaatioiden ulkopuolisiin näiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Myös saamen kielilakia (1086/2003) on sen voimaantulosta lähtien sovellettu vastaavin edellytyksin viranomaisorganisaation ulkopuolisiin. Selvyyden vuoksi momenttia tarkistettaisiin niin, että siinä todettaisiin hallintolain, kielilain ja saamen kielilain soveltaminen myös kehittämiskeskukseen sekä viranomaistehtävien hoidon lisäksi kaikkiin metsäkeskuksen hoitamiin julkisiin hallintotehtäviin.

9 b §. *Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen.* Ehdotettu 9 b § sisältää säännökset metsäkeskuksen tärkeimpien toimien kelpoisuusvaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskuksen johtajalta edellytettäisiin tehtävään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, hyvää perehtyneisyyttä metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemusta ja käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

Pykälän 2 momentin mukaan metsäkeskuksen viranomaispäälliköltä edellytettäisiin tehtävään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, hyvää perehtyneisyyttä metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemusta ja johtamistaitoa.

Pykälän 3 momentin mukaan viranomaistehtäviin liittyviä hallintoasioita esittelevältä toimihenkilöltä ja metsäkeskuksen tehtäväksi säädetyn lainsäädännön noudattamisen valvontaa hoitavalta toimihenkilöltä edellytettäisiin perehtyneisyyttä metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä hallinnollisten tehtävien tuntemusta.

Ehdotetun pykälän 1—3 momentti vastasivat pääosin voimassa olevan metsäkeskusasetuksen 8 §:n säännöksiä. Säännökset kelpoisuusvaatimuksista liittyvät perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisiin oikeuksiin työn ja ammatin valinnan vapaudesta, minkä vuoksi ne ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle. Kelpoisuusvaatimuksia ehdotetaan myös

johtajan ja viranomaispäällikön osalta tarkistettavaksi niin, että näihin tehtäviin edellytettäisiin soveltuvan korkeakoulututkinnon sijasta soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa. Johtajalta ja viranomaispäälliköltä edellytettäisiin myös johtamistaitoa, joka johtajan osalta tulisi olla käytännössä osoitettu.

Ehdotetun pykälän 4 momentti sisältäisi valtuutussäännöksen, jonka mukaan metsäkeskuksen toimien täyttämistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

10 c §. *Kehittämiskeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan kehittämiskeskuksen johtajalta edellytettäisiin tehtävään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, hyvää perehtyneisyyttä metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemusta ja käytännössä osoitettua johtamistaitoa. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan metsäkeskusasetuksen 19 §:n 2 momentissa säädettyjä johtajan kelpoisuusvaatimuksia. Johtajan kelpoisuusvaatimuksia tarkistettaisiin 9 b §:ssä metsäkeskuksen johtajan osalta esitettyä vastaavasti.

Kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset liittyvät perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaisiin oikeuksiin työn ja ammatin valinnan vapaudesta, minkä vuoksi ne ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle.

Ehdotetun pykälän 2 momentti sisältäisi valtuutussäännöksen, jonka mukaan kehittämiskeskuksen toimien täyttämistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavannomukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan kussakin metsäkeskuksessa viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö siirtyisi tämän lain tullessa voimaan 5 §:ssä tarkoitetuksi viranomaispäälliköksi aikaisempaa palvelusuhdetta koskevin etuuksin ja velvoittein.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Säännös on tarpeellinen, koska lakimuutokseen liittyen metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annettua asetusta on tarpeen muuttaa siten, että valtioneuvoston asetusta tulisi voimaan samanaikaisesti lain kanssa.

1.2. Laki Maaseutuvirastosta

2 §. *Tehtävät.* Esityksen mukaan merkittävää julkisen vallan käyttämistä sisältävät hallintoasiat siirrettäisiin metsäkeskuksilta 1 päivänä toukokuuta 2007 toimintansa aloittavalle Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirastosta annetun lain viraston tehtäviä koskevaan 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Momentin mukaan Maaseutuvirasto hoitaisi ne metsätaloutta koskevat tehtävät, jotka sille erikseen säädettäisiin. Tarkemmin Maaseutuviraston metsätaloutta koskevista tehtävistä säädettäisiin kussakin erityislaissa. Lisäksi Maaseutuvirasto hoitaisi ne metsätaloutta koskevat tehtävät, jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määräisi.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavannomukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.3. Metsälaki

8 §. *Uuden puuston aikaansaaminen.* Voimassa olevan lain 8 §:n 1 momentin mukaan uudistushakkuun jälkeen hakkuualueelle on saatava kohtuullisessa ajassa taloudellisesti kasvatuskelpoinen taimikko, jonka kehittymistä muu kasvillisuus ei välittömästi uhkaa. Jos alueelle ei ole kasvanut taloudellisesti kasvatuskelpoista taimikkoa kiinteistön omistajan tai erityisen oikeuden haltijan kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta, metsäkeskus voi 8 §:n 4 momentin mukaan hakemuksesta päättää, että velvoite raukeaa. Velvoitteen olemassaolo tai sen sisältö eivät riipu metsäkeskuksen toimenpiteistä, sillä velvoite uuden puuston aikaansaamiseen syntyy aina, kun tehdään uudistushakkuu. Uuden puuston aikaansaamista koskeva velvoite on taloudellisesti merkittävien metsälaisissa maanomistajalle säädetyt velvoite. Päättäessään velvoitteen raukeamisesta metsäkeskus vaikuttaa taloudellisesti varsin merkittävästi maanomistajan asemaan.

Metsäkeskuksen itsenäinen harkintavalta päätettäessä uudistamisvelvoitteen raukeamisesta kohdistuu velvoitteen raukeamisen li-

säksi siihen, mitä voidaan pitää länkohdassa tarkoitettuina kohtuullisina toimenpiteinä. Metsäkeskuksen kohtuullisia toimenpiteitä koskevaa harkintavaltaa sitovat metsälain 8 §:n 2 momentin säännös taimikon perustamistoimenpiteistä sekä 3 momentin säännös niistä toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on perustamistoimenpiteiden lisäksi yleensä tarpeen taloudellisesti kasvatuskelpoisen taimikon aikaansaamiseksi. Toimenpiteistä ja niiden toteuttamisen määräajasta sekä kohtuullisesta ajasta taimikon aikaansaamiseksi säädetään tarkemmin metsäasetuksen (1200/1996) 2 ja 3 §:ssä. Itse velvoitteen raukeamiseen kohdistuvaa harkintavaltaa sitovat lähinnä metsäasetuksen 5 §:n säännökset suoritettavista toimenpiteistä ja metsää kohdanneesta luonnontuhosta.

Metsälain 8 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain 8 §:n 1 momentissa säädetty velvoite uuden puuston aikaansaamiseen raukeaisi ilman nimenomaista päätöstä, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei kasva taimikkoa. Velvoite raukeaisi, ellei metsäkeskus ryhtyisi metsälain 20 §:n mukaisiin toimiin korjaavien toimenpiteiden toteuttamista koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi tai ellei metsäkeskus tekisi esitystä Maaseutuviirastolle velvoittavan päätöksen tekemiseksi tarvittavista korjaavista toimenpiteistä. Kohtuulliset toimenpiteet taimikon aikaansaamiseksi sekä tarvittavat korjaavat toimenpiteet tulisivat arvioitaviksi tässä yhteydessä.

12 §. Metsätalous suojametsissä. Voimassa olevan lain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla suojametsäalueella muu kuin kotitarvehakkuu on pykälän 2 momentin mukaan sallittu vain metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesti. Metsäkeskuksen harkintavallan perusteista hakkuu- ja uudistamissuunnitelmasta päätettäessä säädetään 12 §:n 1 momentissa, jossa edellytetään metsätalouden toimenpiteiltä suojametsäalueella erityistä varovaisuutta sekä sitä, ettei toimenpiteistä aiheudu metsänrajan alenemista. Tarkemmin metsän uudistamisesta suojametsäalueella säädetään suojametsistä annetulla valtioneuvoston päätöksellä (844/1998), jonka 3 §:n mukaan metsän uudistaminen voi perustua luontaiseen uudistamiseen, kylvöön, istutukseen tai niiden yhdistelmään. Tavoitteena on käyttää luontaista

uudistamista aina, kun siihen on metsälain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettut edellytykset. Kylväen tai istuttaen tapahtuvassa metsän uudistamisessa tulee välttää laajoja yhtenäisiä uudistusalueita.

Asiallisesti hakkuu- ja uudistamissuunnitelman hyväksymisen edellytykset ovat asiaa koskevissa säännöksissä varsin täsmennyttömät, minkä vuoksi metsäkeskuksen itsenäinen harkintavalta asiassa on varsin laaja. Metsäkeskuksen päätös hakkuu- ja uudistamissuunnitelman hyväksymisestä kohdistuu metsätalouden harjoittamisen perusteisiin. Viime kädessä kyse on siitä, onko maanomistaja oikeutettu hakkaamaan metsäänsä. Esityksessä metsäkeskuksen harkintavaltaa suojametsäalueella olevan metsän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman hyväksymisessä rajoitettaisiin. Metsälain 12 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsäkeskuksen olisi hyväksyttävä hakkuu- ja uudistamissuunnitelma suojametsäalueella, jos suunnitelma täyttäisi metsälaissa säädettyjä sekä metsälain nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä määrättyä hakkuun suorittamista ja uuden puuston aikaansaamista koskevat velvoitteet.

15 §. Neuvottelovelvoite ja uuden puuston aikaansaamisen vakuus. Metsäkeskus voi ennen uudistushakkuun aloittamista vaatia metsälain 15 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti vakuuden asettamista uuden kasvun turvaamisen edellyttämien toimenpiteiden varalta. Vakuus voidaan vaatia, jos asianomainen on aiemmin laiminlyönyt metsälain 8 §:n mukaisen uudistamisvelvollisuutensa ja jos metsäkeskus on velvoittanut hänet tekemään korjaavia toimenpiteitä uudistamisvelvollisuuden täyttämiseksi tai jos metsäkeskus on teettänyt kyseisiä toimenpiteitä asianomaisen kustannuksella. Ennen vakuuden vaatimista metsäkeskuksen on pyrittävä neuvottelemaan maanomistajan tai metsänhakkuuoikeuden haltijan kanssa tarpeellisen muutoksen aikaansaamiseksi, jos metsäkeskuksella on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on metsälain vastainen taikka että metsänkäyttöilmoituksessa mainitulla tavalla ei saataisi aikaan taloudellisesti kasvatuskelpoista taimikkoa.

Uuden puuston aikaansaamisvelvoitetta ei voida pitää yllättävänä tai erityisen ankarana

seuraamuksena, sillä se kohdistuu maanomistajaan ja erityisen oikeuden haltijaan aina uudistushakkuun jälkeen. Veloitteen syntymisestä ja vaadittavista toimenpiteistä säädetään metsälain 8 §:n 2 ja 3 momenteissa. Tarkemmin toimenpiteistä ja niiden toteuttamisen määräajasta sekä kohtuullisesta ajasta taimikon aikaansaamiseksi ja taimikon aviointiperusteista säädetään metsäasetuksen 2—4 §:ssä. Jos uuden puuston aikaansaamista koskevaa veloitetta ei täytetä, metsäkeskus voi teettää 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut toimenpiteet ja maksaa kustannukset vakuudesta.

Vakuuden vaatimisessa ei ole kysymys varsinaisen hallinnollisen seuraamuksen määrittämisestä, sillä vakuus on koko ajan sen henkilön omaisuutta, jolle kuuluu metsälain mukainen velvollisuus huolehtia uuden puuston aikaansaamisesta. Metsänuudistamisen toimenpiteiden kustannukset tulevat joka tapauksessa maanomistajan tai erityisen oikeuden haltijan maksettaviksi. Vakuutta vaadittaessa heidän oikeusasemansa muuttuu vain vakuuden asettamiseen ja mahdollisten toimenpiteiden teettämiseen liittyvien toimeenpanokustannusten osalta. Vakuuksien saaminen ei yleensä ole ongelmallista eikä aiheuta erityisiä kustannuksia, sillä puuston uudistamishakkuun jälkeen puunmyyntituloja on käytettävissä vakuutena. Toimenpiteet uuden puuston aikaansaamiseksi on toteutettava melko pian uudistushakkuun jälkeen. Voimassa olevan lain 15 §:n 2 momenttia ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi vastaamaan 20 §:ään ehdotettavaa muutosta, jonka mukaan eräät lain 20 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut hallintopäätökset siirtyisivät metsäkeskukselta Maaseutuviraston hoidettaviksi.

16 §. Käsittelykielto. Voimassa olevan lain 16 §:n mukaan metsäkeskus voi kieltää toimenpiteen toistaiseksi tai määräajaksi, jos 15 §:ssä tarkoitettua neuvottelua ei ole muusta kuin metsäkeskuksesta riippuvasta syystä saatu aikaan tai jos neuvottelu ei ole johtanut tulokseen ja jos on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on tämän metsälain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Käsittelykielto voidaan antaa myös silloin, kun metsänkäyttöilmoitusta ei ole annettu 14 §:ssä säädettyssä määräajassa taikka kun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettun vakuu-

den asettamista vaaditaan. Metsäkeskus antaa käsittelykiellon tarpeellisessa laajuudessa. Käsittelykieltoa koskevan päätöksen tulee olla kirjallinen ja se on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakkuuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan tietoon. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkolaissa (1113/1990) tarkoitettu uhkasakko. Käsittelykieltoa koskeva päätös tulee poistaa, jos kiellon voimassaololle ei ole perusteita.

Metsän käyttö kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla kuuluu perustuslaissa turvatun omaisuuden suojan piiriin. Jos käyttöä rajoitetaan, puututaan varsin merkittävästi maanomistajan tai erityisen oikeuden haltijan oikeuteen. Metsän käsittely on usein peruuttamaton toimenpide, jonka vaikutukset kestävät vuosikymmeniä eivätkä ole korjaavilla toimenpiteillä poistettavissa. Metsälain tavoitteiden toteuttaminen edellyttää mahdollisuutta puuttua hakkuisiin ja muihin toimenpiteisiin viimekädessä käsittelykiellolla.

Käsittelykieltoon liittyy metsälain 16 §:n perusteella metsäkeskuksen itsenäistä harkintavaltaa paitsi kiellon antamisen myös sen laajuuden ja keston suhteen. Säännökset antavat metsäkeskukselle varsin laajan harkintavallan, koska käsittelykielto voidaan antaa tarpeellisessa laajuudessa. Lisäksi kielto voidaan antaa paitsi määräaikaisena myös toistaiseksi voimassa olevana. Käsittelykiellon ja siihen liittyvän uhkasakon asettamis- ja tuomitsemismahdollisuuden yhteydessä voidaan puhua merkittävän julkisen vallan käyttämisestä, jota sisältäviä tehtäviä ei voida antaa muulle kuin viranomaiselle. Ehdotettavassa pykälässä toimivaltainen organisaatio muutettaisiin metsäkeskuksesta Maaseutuvirastoksi.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että käsittelykiellon määräisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä. Metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto voisi asettaa käsittelykiellon tehosteeksi myös uhkasakon. Muilta osin pykälä säilyisi asialliselta sisällöltään ennallaan.

16 a §. Väliaikainen käsittelykielto. Voimassa olevan metsälain 16 §:n mukaista metsäkeskuksen toimivaltaan kuuluvaa käsittelykieltoa käytetään tilanteissa, jotka voivat edellyttää metsäkeskukselta nopeaa puuttamista suunniteltuihin tai aloitettuihin toimen-

piteisiin ja joissa voidaan joutua pysäyttämään jo alkanut toiminta. Koneellinen metsänkäsitteily on kehittynyt varsin tehokkaaksi. Nykyaikaisella hakkuukoneella voidaan hakata päätehakkuuikäistä metsää jopa kaksi hehtaaria vuorokaudessa. Edellä 16 §:ssä käsittelykiellon antaminen ehdotetaan siirrettäväksi Maaseutuviraston tehtäväksi. Tämä merkitsisi väistämättä käsittelykieltoa edellyttävän toiminnan havaitsemisen ja käsittelykiellon määräämisen välisen ajan pidentymistä. Esimerkiksi metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeät elinympäristöt ovat pinta-alaltaan pienialaisia. Niiden käsittelyominaispiirteet vaarantavalla tavalla voi tapahtua siten nopeastikin.

Jotta nopea puuttuminen lainvastaiseksi katsottavaan toimintaan olisi edelleen mahdollista, ehdotetaan metsäkeskukselle oikeutta määrätä väliaikainen käsittelykielto. Tätä koskeva säännös otettaisiin uuteen 16 a §:ään. Ehdotetun pykälän mukaan metsäkeskus voisi väliaikaisesti kieltää hakkuun tai muun toimenpiteen enintään 30 päivän ajaksi, jos lain 16 §:n 1 momentissa tarkoitettujen käsittelykiellon edellytykset täytyisivät ja painavat syyt sitä vaativat. Väliaikaista käsittelykieltoa koskevan päätöksen tulisi olla kirjallinen ja se olisi viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakkuuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan sekä Maaseutuviraston tietoon. Väliaikaista käsittelykieltoa koskevaa päätöstä olisi noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Maanomistajan ja erityisen oikeuden haltijan oikeusturva edellyttää, että väliaikaisen kiellon kohteena oleva erimielisyys ratkaistaan pikaisesti. Tämän vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan metsäkeskuksen määräämä väliaikainen käsittelykielto tulisi saattaa viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaisi, jollei Maaseutuvirasto 30 päivän kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta tekisi 16 §:ssä tarkoitettua päätöstä varsinaisesta käsittelykiellosta tai erillisellä päätöksellä pysyttäisi väliaikaista käsittelykieltoa. Metsäkeskuksen tulisi poistaa väliaikaista käsittelykieltoa koskeva päätöksensä, jos kiellon voimassaololle ei ole perusteita.

Metsän kasvaminen päätehakkuusta uudistusikään kestää maapohjasta ja alueesta riip-

puen 60 vuodesta 130 vuoteen. Metsätalouden harjoittamisen aikajänne, väliaikaisen käsittelykiellon määräämisen edellytykset ja väliaikaisen käsittelykiellon pituus huomioon ottaen on katsottava, että väliaikaisen käsittelykiellon määräämisellä ei merkittävästi puututa maanomistajan tai erityisen oikeuden haltijan oikeuteen. Siinä ei siten olisi kysymys merkittävän julkisen vallan käyttämisestä. Väliaikaista käsittelykieltoa koskevalla säännöksellä pyrittäisiin myös toteuttamaan perustuslain 20 §:ssä tarkoitettua vastuuta luonnosta ja sen monimuotoisuudesta.

20 §. Korjaavat toimenpiteet. Voimassa olevan lain 20 §:n 1 momentin mukaan, se joka käsittelee metsää 5 §:n 1—3 momentin, 10 §:n 3 momentin tai 12 §:n 1 tai 2 momentin säännösten tai niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka 13 §:n nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka laiminlyö uuden puuston aikaansaamista koskevan velvoitteen, on velvollinen poistamaan lainvastaisen toimenpiteen vaikutukset tai palauttamaan vallinneen olotilan siinä määrin kuin se on kohtuullisin kustannuksin mahdollista taikka täyttämään uudistamisvelvollisuutensa 8 §:n mukaisesti. Korjaavat toimenpiteet voivat liittyä metsälain 5 §:n vastaiseen puuston hakkuuseen, 8 §:ssä säädetyn uuden puuston aikaansaamista koskevan velvoitteen laiminlyömiseen, 10 §:n mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen lainvastaiseen käsittelyyn sekä 12 §:n mukaisten suojametsien ja 13 §:n mukaisten suoja-alueiden lainvastaiseen käsittelyyn.

Jos tapahtunut metsän käsittely metsäkeskuksen havaintojen mukaan on suoritettu lainvastaisella tavalla, metsäkeskuksen tulee metsälain 20 §:n 2 momentin mukaan ensisijassa pyrkiä sopimaan korjaavien toimenpiteiden suorittamisesta. Sopimus on hallintolain 3 §:ssä tarkoitettu hallintosopimus. Sen tekeminen on julkinen hallintotehtävä, johon ei kuitenkaan voida katsoa liittyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Jos sopimusta ei saada aikaan, metsäkeskus voi velvoittaa asianomaisen tekemään tarvittavat toimenpiteet. Korjaavia toimenpiteitä koskeva velvoittava päätös on yksipuolinen oikeustoimi. Erityisesti metsänuudistamiseen liittyvät toimenpiteet voivat olla taloudelliselta merkitykseltään huomattavia. Uudistamisvelvoitteen syntyminen ja velvoitteen si-

sältö eivät lähtökohtaisesti riipu metsäkeskuksen harkinnasta, sillä velvoite syntyy metsälain 8 §:n 1 momentin mukaisesti aina tehtäessä uudistushakkuu ja tarvittavista toimenpiteistä säädetään metsälain 8 §:n 2 ja 3 momenteissa. Metsäkeskuksella on kuitenkin itsenäistä harkintavaltaa sen suhteen, mitkä ovat metsälain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tarvittavia toimenpiteitä. Lisäksi metsäkeskus voi olla 20 §:n 4 momentin perusteella ryhtymättä toimenpiteisiin, jos virhe on vähäinen.

Metsäkeskus voi asettaa korjaavien toimenpiteiden suorittamista koskevan velvoitavan päätöksen tehosteeksi uhkasakkolaisa tarkoitettua uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakko asetetaan uhkasakkolain 6 §:n mukaisesti määräämällä päävelvoite asianomaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Teettämishuhta asetetaan lain 14 §:n mukaisesti määräämällä päävelvoite noudatettavaksi uhalla, että tekemättä jätetty työ tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Uhkasakon asettanut viranomainen voi uhkasakkolain 10 §:n mukaisesti tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä. Teettämishuhan määrää niin ikään täytäntöönpantavaksi uhan asettanut viranomainen.

Virallisen seuraamuksen, kuten uhkasakon, määrääminen on perustuslakiesityksen (HE 1/1998 vp) 2 §:n 3 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa katsottu julkisen vallan käytön ydinalueeseen kuuluvaksi toimeksi. Julkisen vallan käytön ydinalueeseen on esimerkinomaisesti katsottu kuuluvan myös poliisitoimi, tuomioistuimen lainkäyttötoiminta, ulosottotoimi ja verotus. Perustuslakiesityksen perustelujen mukaan julkisen vallan käytön ydinalueelle sijoittuvat tehtävät, ovat erotettavissa ”tavanomaisista hallintotehtävistä”. Siihen, liittyykö uhkasakon määräämiseen tai muihin yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittuihin tehtäviin perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua merkittävää julkisen vallan käyttöä, ei perustuslain 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa oteta kantaa. Uhkasakon asettamisvaltuuden antaminen varsinaisen viranomaiskoneiston ulkopuolelle on ollut poikkeuksellista.

Uhkasakon ja teettämishuhan tuomitseminen on hallintomenettelyä, johon kuitenkin liittyy

seuraamusten määräämisen vuoksi tuomiovallan piirteitä. Esille nousevat korostetusti asianomaisen oikeusturvatakeet. Uhkasakon ja teettämishuhan asettamiseen ja tuomitsemiseen voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttämistä. Perustuslain 124 §:n säännökset huomioon ottaen tällaisia tehtäviä voi hoitaa vain viranomainen. Metsälain 20 §:n 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksen, jolla asianomainen velvoitetaan suorittamaan korjaavat toimenpiteet, tekisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä. Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin selvyyden vuoksi siten, että Maaseutuvirasto voisi velvoittaa asianomaisen tekemään korjaavat toimenpiteet sekä silloin, kun sopimusta ei saada aikaan, että myös silloin, kun asianomainen jättää noudattamatta tehtyä sopimusta. Maaseutuvirastolla ei ole kattavaa kenttäorganisaatiota. Metsäkeskus on maakuntatasolla toimiva organisaatio, jonka tehtäviin kuuluu metsätaloutta koskevan lainsäädännön valvonta. Tilanteissa, jossa Maaseutuvirasto määrää teettämishuhan pantavaksi täytäntöön, olisi tarkoituksenmukaista voida käyttää myös metsäkeskusta apuna. Tämän vuoksi pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi myös siten, että Maaseutuvirasto voisi päätöksellään määrätä metsäkeskuksen tekemään tai teettämään tarvittavat toimenpiteet asianomaisen kustannuksella.

Tehtäessä tai teetettäessä korjaavia toimenpiteitä metsälain 20 §:n 2 ja 3 momentin m- jalla valtiolle syntyy saaminen. Toimenpiteiden tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja ne saadaan periä takaisin asianomaiselta ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Siitä, kuka perintätehtävät hoitaa, ei voimassa olevassa laissa ole säännöksiä.

Kysymyksessä on valtion saaminen, joka voidaan ulosottaa ilman lainvoimaista ulosottoperustetta. Metsäkeskus välilliseen valtionhallintoon kuuluvana organisaationa ei voine hoitaa tällaisia saamisia koskevaa pakkoperintää. Kun Maaseutuvirasto tekisi päätöksen teettämishuhan täytäntöönpanemisesta, se huolehtisi myös näin syntyvän saamisen perinnästä.

23 §. Muutoksenhaku. Voimassa olevan

lain 23 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeudelle. Momenttia ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi siten, että momentin maininta lääninoikeudesta korvattaisiin lainsäädännön muuttumista vastaavasti maininnalla hallinto-oikeudesta.

Voimassa olevan 23 §:n 3 momentin mukaan metsäkeskus saa hakea muutosta valittamalla päätökseen, jonka lääninoikeus on antanut valituksesta metsäkeskuksen 20 §:n mukaiseen päätökseen. Hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n 2 momentin mukaan viranomaisella on mahdollisen asianosaisaseman lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Esityksessä ehdotetaan, että sellaiset metsäkeskuksen viranomaistehtävät, joihin sisältyy merkittävää julkista valtaa, siirrettäisiin metsäkeskukselta Maaseutuviraston hoidettaviksi. Vaikka metsäkeskusta ei voida pitää viranomaisena, se olisi edelleen yleinen metsälainsäädäntöä toimeenpaneva julkinen organisaatio, jonka tehtäviin kuuluisi valvoa yleistä etua. Tästä syystä olisi tarkoituksenmukaista, että metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa metsälakiin perustuvasta päätöksestä, jonka Maaseutuvirasto on tehnyt metsäkeskuksen aloitteesta. Jos asianosainen valittaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöksestä hallinto-oikeuteen, metsäkeskuksen valitusoikeuden tulisi koskea myös hallinto-oikeuden asiassa antamaa päätöstä. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi asiaa koskeva säännös.

25 a §. Valtion saamisen perintä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi säännös valtion saamisen perintään sovellettavasta laista. Momentin mukaan metsälaisissa tarkoitettu valtion saaminen saataisiin periaatteellisesti ilman tuomiota tai päätöstä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Voimassa olevien säännösten perusteella on epäselvää, kenen tehtävään metsälain mukaisen valtion saamisen perintä kuuluu. Pakoperinnän luonne huomioon ottaen, säännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi siten, että Maaseutuvirasto vastaisi kaikkien metsälakiin perustuvien valtion saamisen perinnästä. Tätä koskeva säännös sisältyisi ehdotetun

pykälän 2 momenttiin.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavannomaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti sisältäisi vireillä olevien asioiden siirtämistä koskevan säännöksen. Momentin mukaan metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta ehdotettavan lain mukaan kuuluisi Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei olisi lain voimaan tulon mennessä ehtinyt tehdä, siirrettäisiin lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Metsäkeskuksen tulisi huolehtia siirron toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.4. Laki kestävän metsätalouden rahoituksesta

15 §. Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 15 §:n 1 ja 2 momentin mukaan maanomistajan, joka on saanut hyötyä metsänuudistamisesta, kunnostusojituksesta tai metsätien tekemisestä, on velvollinen huolehtimaan toimenpiteen kohteena olleen alueen tai metsätien hoidosta ja kunnossapidosta 15 vuotta hankkeelle myönnetyn rahoituksen loppunmaksamisesta. Kiinteistön tai muun alueen omistusoikeuden siirtyessä uudelle omistajalle tälle siirtyy myös hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Metsäkeskus valvoo hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden noudattamista. Jos metsänuudistamisalueen tai kunnostusojituksen hyötyalueen hoito taikka metsätien kunnossapito on laiminlyöty, metsäkeskuksen tulee kehottaa hoito- ja kunnossapitovelvollista korjaamaan laiminlyöntinsä määräajassa. Jos maanomistajan laiminlyönnin johdosta toimenpide on vaarassa menettää huomattavalta osalta merkityksensä eikä maanomistaja ole määräajassa noudattanut annettua kehoitusta, metsäkeskus voi päättää, että toimenpiteeseen myönnetty tuki on osaksi tai kokonaan perittävä takaisin tai laina irtisanottava ja että hoito- ja kunnossapitovelvollisuus lakkaa.

Rahoituksen peruuttamista tai takaisinpe-

rimistä koskevalla toimella puututaan yksilön oikeusasemaan jyrkemmin kuin rahoituksen myöntämistä koskevalla päätöksellä. Rahoituksen peruuttaminen ja takaisinperiminen on tämän vuoksi sidottu olennaisiin laiminlyönteihin tai rikkomuksiin tai näihin verrattaviin painaviin syihin. Perustuslakivaliokunnan käytännössä opintotukilain (65/1994) mukaisen opintotuen takaisinperintä (PeVL 14/2003 vp.) ja työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan takaisinperintä (PeVL 46/2002 vp.) on katsottu julkisiksi hallintotehtäviksi, jotka voidaan antaa yksityiselle ja joihin ei näin ollen liity merkittävää julkisen vallan käyttöä. Opintotuen tai ansiopäivärahan takaisinperinnästä päättävällä yksityisellä on takaisinperittävän määrän ja perinnästä luopumisen suhteen vastaavantyyppistä itsenäistä harkintavaltaa kuin metsäkeskuksella sen päättäessä kestävänsä metsätalouden rahoituslain mukaisen etuuden takaisinperinnästä. Kaikki kyseiset etuudet ovat kiinteämääräisiä ja niiden myöntäminen perustuu mitattavissa oleviin määrällisiin tunnuksiin, mikä vähentää itsenäistä harkintavaltaa sekä etuuksia myönnettäessä että päätettäessä niiden takaisinperimisestä.

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukainen tuen takaisinperiminen ja lainan irtisanominen eroavat opintotuki- ja työttömyysturvaetuuksien takaisinperimisestä kuitenkin siinä, että opintotuen ja ansiopäivärahan takaisinperintä edellyttää tuekseen lainvoimaista päätöstä. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukainen metsäkeskuksen tekemä takaisinperintäpäätös voidaan panna täytäntöön verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa säädettyssä järjestyksessä kuten lainvoimainen tuomio. Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanon voidaan katsoa merkitsevän vähäistä suurempaa puuttumista yksilön perusoikeuksiin. Epäselvää on, onko voimassa olevassa laissa metsäkeskukselle osoitettu toimivalta perustuslain mukainen. Asian arviointia merkittävän julkisen vallan käytön kannalta hankaloittaa se, ettei eduskunnan perustuslakivaliokunta ole nimenomaisesti lausunut kysymyksestä. Selvyyden vuoksi lain 15 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksen momentissa tarkoitettua tuen takaisinperi-

misestä, lainan irtisanomisesta ja niihin liittyvästä hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lakkaamisesta tekisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä.

16 §. Alueen käytön muuttaminen. Voimassa olevan pykälän mukaan, jos maanomistaja on alkanut käyttää metsänuudistamisaluetta tai kunnostusojituksen hyötyaluetta siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaisilta osin estyy, metsäkeskuksen on määrättävä laina alueen osalta heti maksettavaksi takaisin. Jollei tuen loppuunmaksamisesta ole kulunut 15 vuotta, metsäkeskus voi määrätä, että alueen osalle myönnetty tuki, lukuun ottamatta 19 §:n 1 momentin mukaista ympäristötukea, on maksettava takaisin valtiolle osaksi tai kokonaan. Metsäkeskuksen tehtyä asiaa koskevan päätöksen lakkaa alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Irtisanottu laina ja takaisin perittävä tuki voidaan periä takaisin ilman lainvoimaista päätöstä. Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanon voidaan katsoa merkitsevän vähäistä suurempaa puuttumista yksilön perusoikeuksiin. Epäselvää on, onko voimassa olevassa laissa metsäkeskukselle osoitettu toimivalta perustuslain mukainen. Selvyyden vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksen pykälässä tarkoitettua lainan irtisanomisesta, tuen takaisinperimisestä ja niihin liittyvästä hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lakkaamisesta tekisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä.

28 §. Rahoituksen takaisinperiminen. Voimassa olevan lain 28 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskuksen on peruutettava rahoitus, perittävä takaisin jo maksettu tuki tai irtisanottava laina, jos rahoitus on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai rahoituksen saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, siltä osin kuin sanottu menettely on vaikuttanut rahoituksen myöntämiseen ja sen määrään. Lain 28 §:n 2 momentin mukaan metsäkeskus voi päättää, että rahoitus peruutetaan osaksi tai kokonaan, tuki peritään takaisin taikka että laina irtisanoetaan, jos rahoitus on myönnetty muuten väärin perustein, rahoituksen myöntämispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu tai rahoituksen peruuttamiseen, takaisinperimi-

seen tai lainan irtisanomiseen on muu näihin verrattava painava syy.

Lain 28 §:n nojalla tehty takaisinperintäpäätös voidaan panna täytäntöön ilman että päätös olisi lainvoimainen. Koska tällaiseen toimivaltaan voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttämistä, ehdotetaan pykälän 1 ja 2 momenttia muutettavaksi siten, että päätöksen takaisinperinnästä myös näissä tapauksissa tekisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä.

29 §. Takaisinperimisen seuraamukset. Voimassa olevan lain 29 §:ssä säädetään takaisinperintään liittyvistä seuraamusluonteisista hallinnollisista sanktioista. Pykälän 1 momentin mukaan, jos laina irtisanoetaan 15 §:n taikka 28 §:n 1 tai 2 momentin perusteella, voidaan lainan saajalta lisäksi periä saatua korkoetuutta vastaava määrä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos rahoituksen saaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt 15 §:ssä tarkoitettua hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden taikka menettelyt 28 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla eikä tällaisesta menettelystä ole kulunut neljää vuotta, voidaan takaisin perittävän tuen tai 1 momentissa tarkoitettua korkoetuuden määrää korottaa enintään 20 prosentilla taikka, mikäli kysymys on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

Eryteisesti voimassa olevan lain 29 §:n 2 momentin mukaisia sanktioita voidaan pitää merkittävänä puuttumisena asianosaisen omaisuuden suojaan. Säännös on sisällöltään samantyyppinen kuin verotusmenettelylain (1558/1995) 32 §:n veronkorotusta koskeva säännös. Säännöksellä metsäkeskukselle on osoitettu laajaa itsenäistä harkintavaltaa takaisinperinnässä. Korottamisoikeuden voidaan katsoa sisältävän merkittävää julkista valtaa, minkä vuoksi lain 29 § 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksen, jolla asianomainen velvoitettaisiin suorittamaan takaisin perittävä rahoitus korotettuna, tekisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä. Muilta osin pykälä säilyisi asialliselta sisällöltään ennallaan.

30 §. Valtion saamisen pakkoperintä. Voimassa olevan lain 30 §:ssä säädetään kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisten valtion saamisten pakkoperinnästä. Perintäviranomaisena toimii kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuk-

sen (1311/1996) 20 §:n mukaisesti lääninhallitus, jonka tehtävistä määrätään asetuksen 14 §:ssä. Pykälän ehdotettu 1 momentti vastaisi asiallisesti voimassa olevaa 30 §:ää. Momentin mukaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaan takaisin perittävä rahoitus tai maksettavaksi määrättävät muut suoritukset sekä lainojen erääntyneet vuotuismaksut saataisiin periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Voimassa olevien säännösten perusteella on epäselvää, kenen tehtävä on hoitaa muiden valtion saamisten kuin lainojen erääntyneiden vuotuismaksujen perintää. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisten lainojen perintä on tarkoitus siirtää erillisellä lailla valtiokonttorille 1 päivänä toukokuuta 2007 lukien. Pakkoperinnän luonne huomioon ottaen säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että Maaseutuvirasto vastaisi lainoja lukuun ottamatta kaikkien kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin perustuvien valtion saamisten perinnästä. Tätä koskeva säännös sisältyisi ehdotetun pykälän 2 momenttiin.

Pykälän 3 momentin mukaan valtion saamisen maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä olisi voimassa, mitä eräiden valtion rahasaamisten maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä annetussa asetuksessa (559/1967) säädetään.

33 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan teknisesti tarkistettavaksi siten, että maininta lääninoikeudesta muutoksenhakutahona korvattaisiin lainsäädännön muuttumista vastaavasti maininnalla hallinto-oikeudesta.

Hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin mukaan viranomaisella on mahdollisen asianosaisaseman lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Esityksessä ehdotetaan, että sellaiset metsäkeskuksen viranomaistehtävät, joihin sisältyy merkittävää julkista valtaa, siirrettäisiin metsäkeskukselta Maaseutuviraston hoidettaviksi. Vaikka metsäkeskusta ei voida pitää viranomaisena, se olisi edelleen yleinen metsälainsäädäntöä toimeenpaneva julkinen organisaatio, jonka tehtäviin kuuluisi valvoa

yleistä etua. Tästä syystä olisi tarkoituksenmukaista, että metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin perustuvasta päätöksestä, jonka Maaseutuvirasto on tehnyt metsäkeskuksen aloitteesta. Jos asianosainen valittaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöksestä hallinto-oikeuteen, metsäkeskuksen valitusoikeuden tulisi koskea myös hallinto-oikeuden asiassa antamaa päätöstä. Asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälään uutena 4 momenttina. Momentin mukaan metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaisi metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumoaisi sen.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavonmukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti sisältäisi vireillä olevien asioiden siirtämistä koskevan säännöksen. Momentin mukaan metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta ehdotettavan lain mukaan kuuluisi Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei olisi lain voimaan tulon mennessä ehtinyt tehdä, siirrettäisiin lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Metsäkeskuksen tulisi huolehtia siirron toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.5. Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta

9 §. Uhkasakko ja teettämisuha. Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 2 §:n mukaan puutavaran omistajan on kuljetettava tuore mänty- ja kuusipuutavara pois saman puolajin muodostaman metsän läheisyydestä tai ryhdyttävä muihin hyönteisten leviämistä estäviin toimenpiteisiin laissa säädettyyn määräaikaan mennessä. Vastaava velvollisuus on lain 5 §:n nojalla maanomistajalla myrskyn, lumen, metsäpalon tai muun tuhonaiheuttajan vahingoittamien havupuiden osalta. Kyseisiä velvollisuuksia ei kui-

tenkaan ole, jos toimenpiteet aiheuttaisivat muun muassa kohtuuttoman suuria kustannuksia. Laajan hyönteis- tai sienituhon uhattessa maa- ja metsätalousministeriö voi antaa määräyksiä puiden poistamisesta, biologisesta torjunnasta ja muista toimenpiteistä. Metsäkeskukset valvovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Lain 9 §:ssä säädetään velvoittavasta päätöksestä ja siihen liitettävästä uhkasakosta tai teettämisuhasta. Pykälän mukaan, jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuutensa, metsäkeskus voi päätöksellään velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet.

Arvioitaessa metsäkeskuksen toimivaltaa puuttua yksilön perusoikeuksiin voidaan todeta, että vahingoittuneiden puiden poistamisvelvoite tai velvoite ryhtyä muihin toimenpiteisiin puissa tai puutavarassa elävien tuohyönteisten leviämisen estämiseksi eivät hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain mukaan koske toimenpiteitä, jotka muodostuisivat kustannuksiltaan tai muutoin kohtuuttomiksi. Velvollisuutta puutavaran pois kuljettamiseen tai muihin lain 2 §:ssä säädettyihin toimenpiteisiin ei ole, jos velvollisuuden noudattaminen aiheuttaisi ennalta arvaamattomat olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta haittaa puutavaran korjuun ja kuljetuksen järjestämiselle tai kohtuuttoman suuria kustannuksia. Koska hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 2 ja 5 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet eivät voi säännösten mukaan muodostua kohtuuttomiksi, ei niitä koskevalla velvoittavalla päätöksellä puututtane merkittävästi yksilön perustuslailla turvattuun omaisuudensuojaan. Puutavaran pois kuljettamista ei myöskään voida pitää kovin merkittävänä velvoitteena, sillä hakattu puutavara kuljetettaisiin joka tapauksessa ennemmin tai myöhemmin pois metsästä tai sen läheisyydestä. Vahingoittuneisiin puihin ja hakattuun puutavaraan liittyvät velvoitteet perustuvat mitattaviin tunnuksiin, jotka on määritelty maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (1397/1991). Metsäkeskuksen velvoittavaa päätöstä koskeva itsenäinen harkintavalta liittyy tarvittaviin toimenpiteisiin sekä siihen, milloin toimenpiteet ovat laissa

tarkoitetulla tavalla kohtuuttomia. Edellä todetuilla perusteilla voidaan katsoa, että metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 9 §:n mukaiseen metsäkeskuksen velvoittavaan päätökseen ei liity merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Voimassa olevan lain 9 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Asetettuun uhkaan sovelletaan uhkasakkolakia. Metsäkeskuksesta on tällöin voimassa, mitä uhkasakkolaisissa säädetään viranomaisesta.

Uhkasakon ja teettämisuhan tuomitseminen on hallintomenettelyä, johon liittyy seuraamusten määräämisen vuoksi tuomiovallan piirteitä. Esille nousevat korostetusti asianosaisen oikeusturvatakeet. Uhkasakon ja teettämisuhan asettamisen ja tuomitsemisen on katsottava olevan toimintaa, johon sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttämistä. Tämän vuoksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 9 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi mahdollisesti asetettavan uhkasakon tai teettämisuhan asettaisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä. Uhkasakkoon ja teettämisuhkaan sovellettaisiin uhkasakkolakia. Tämä tarkoittaisi muun ohella sitä, että teettämiskustannukset maksettaisiin etukäteen valtion varoista.

9 a §. Valtion saamisen perintä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi säännös valtion saamisen perintään sovellettavasta laista. Momentin mukaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetussa laissa tarkoitettu valtion saaminen saataisiin periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Voimassa olevien säännösten perusteella on epäselvää, kenen tehtävä on hoitaa metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain mukaisen valtion saamisen perintää. Pakkoperinnän luonne huomioon ottaen säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että Maaseutuvirasto vastaisi kaikkien metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin perustuvien valtion saamisen perinnästä. Tätä koskeva säännös sisältyisi ehdotetun pykälän 2 momenttiin.

11 §. Muutoksenhaku. Tähän esitykseen sisältyvien metsälain 23 §:n ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 33 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetuilla perusteilla pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain nojalla tehdystä Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaisi metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumoaisi sen. Asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän uuteen 3 momenttiin.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavnomukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti sisältäisi vireillä olevien asioiden siirtämistä koskevan säännöksen. Momentin mukaan metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta ehdotettavan lain mukaan kuuluisi Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei olisi lain voimaan tulon mennessä ehtinyt tehdä, siirrettäisiin lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Metsäkeskuksen tulisi huolehtia siirron toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.6. Laki metsänhoitoyhdistyksistä

21 §. Muutoksenhaku. Tähän esitykseen sisältyvien metsälain 23 §:n, kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 33 §:n ja metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain 11 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetuilla perusteilla pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain nojalla tehdystä Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaisi metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumoaisi sen. Asiaa koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän uuteen 2 momenttiin.

22 §. Valvonta ja seuraamukset. Metsän-

hoitoyhdistys on metsänomistajien yhteenliittymä, jolla on laissa säädetyn tarkoituksensa toteuttamiseksi oikeus saada metsänhoitomaksuja. Metsänhoitoyhdistyksen tehtävänä on tarjota toimialueellaan metsänomistajille niitä palveluja, joita he tarvitsevat metsätalouden harjoittamisessa, ja järjestää metsänomistajien käytettäväksi sitä varten tarvittavaa ammattiapua.

Metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 22 §:ssä säädetään metsäkeskuksen suorittamasta metsänhoitoyhdistysten valvonnasta ja toimivallasta seuraamusten määräämiseen. Pykälän 1 momentin mukaan metsäkeskuksen tehtävänä on valvoa toimialueensa metsänhoitoyhdistyksiä. Metsäkeskuksella on oikeus saada metsänhoitoyhdistykseltä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset.

Lain 22 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään metsäkeskuksen toimivallasta seuraamusten määräämiseen. Pykälän 2 momentin mukaan metsäkeskuksen tulee antaa kirjallinen huomautus sille, joka menettelee vastoin metsänhoitoyhdistyksistä annettua lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Pykälän 3 momentin mukaan metsäkeskuksen tulee velvoittaa asianomainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä, jos metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toiminta on luonteeltaan törkeää tai jatkuu 2 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamisen jälkeen. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkolaissa tarkoitettu uhkasakko.

Arvioitaessa metsäkeskuksen toimivaltaa puuttua perustuslaissa turvattuihin perusoikeuksiin voidaan todeta, että metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa metsäkeskukselle säädetty toimivaltuudet liittyvät elinkeinon harjoittamisen vapautta koskevaan perusoikeuteen. Lain 22 §:ssä tarkoitettu velvoittava päätös voi kohdistua paitsi metsänhoitoyhdistyksen myös luonnolliseen henkilöön. Metsäkeskuksen päätöksellä oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön toimintavapautta ei kuitenkaan voida rajoittaa enempää kuin mitä metsänhoitoyhdistyslaissa joka tapauksessa säädetään.

Lain 22 §:n mukaiseen metsäkeskuksen huomautukseen tai velvoittavaan päätökseen ei voida katsoa liittyvän merkittävää julkisen

vallan käyttöä. Sen sijaan uhkasakon asettamisen ja erityisesti asetetun uhkasakon tuomitseminen on hallintomenettelyä, johon liittyy seuraamusten määräämisen vuoksi tuomiovallan piirteitä. Uhkasakon asettamisen ja tuomitsemisen on katsottava olevan toimintaa, johon sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttämistä. Tämän vuoksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 22 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi mahdollisesti asetettavan uhkasakon asettaisi Maaseutuvirasto metsäkeskuksen esityksestä.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavanomukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toulokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti sisältäisi vireillä olevien asioiden siirtämistä koskevan säännöksen. Momentin mukaan metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta ehdotettavan lain mukaan kuuluisi Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei olisi lain voimaan tulon mennessä ehtinyt tehdä, siirrettäisiin lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Metsäkeskuksen tulisi huolehtia siirron toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.7. Laki kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen

4 §. Kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetussa laissa säädetyn edellytyksin saavat yhteisomistuksessa olevan kiinteistön sellaiset yhteisomistajat, jotka omistavat kiinteistöstä vähintään puolet ja joihin kuuluvat kiinteistöä hoitavat yhteisomistajat, koko kiinteistön osalta ryhtyä kestäväen metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ja ottaa vastaan mainitussa laissa tarkoitettua tukea ja lainaa. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuen ja lainan myöntämisestä ja takaisinperimisestä päättää metsäkeskus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan

muutettavaksi siten, että takaisinperinnästä päättäisi metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto. Muutos vastaisi sitä, mitä tähän esitykseen sisältyvän kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muutosehdotuksen yhteydessä takaisinperinnästä säädettäisiin.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi metsäkeskuksen valitusoikeutta koskeva säännös. Momentin mukaan metsäkeskuksella olisi oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaisi metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus muuttaisi metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumoaisi sen. Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaa lakia.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavanomukaisen voimaantulosäännöksen. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

Voimaantulosäännöksen 2 momentti sisältäisi vireillä olevien asioiden siirtämistä koskevan säännöksen. Momentin mukaan metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta ehdotettavan lain mukaan kuuluisi Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei olisi lain voimaan tulon mennessä ehtinyt tehdä, siirrettäisiin lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Metsäkeskuksen tulisi huolehtia siirron toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2. Tarkemmat säännökset

Ehdotetut lakimuutokset edellyttävät myös metsäkeskusasetuksen muuttamista. Asetuksen metsäkeskuksen ja kehittämissäkeskuksen henkilöstöä koskevat säännökset, jotka esityksessä nostettaisiin lakitasolle, on tarkoitus kumota asetuksesta. Metsäkeskusasetuksen säännöksiä metsäkeskuksen, kehittämissäkeskuksen ja metsäkeskuksen johtokunnan tehtävistä on tarkoitus täsmentää. Asetuksella maa- ja metsätalousministeriön tehtäväksi säädettäisiin myös metsäkeskuksen viranomaispäällikön toimen täytäminen.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007.

4. Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Esityksellä on kaksi erityyppistä liityntää perustuslakiin. Ensinnäkin perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu kysymys edellytyksistä antaa julkisia hallintotehtäviä muulle kuin viranomaiselle. Toinen kysymys liittyy viranomaisen tai julkista hallintotehtävää hoitavan organisaation muutoksenhakuoikeuteen.

Esityksessä ehdotetaan kestävä metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin, metsänhyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin, metsänhoitoyhdistyksistä annettuun lakiin ja kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslain säädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annettuun lakiin otettavaksi säännös metsäkeskuksen valitusoikeudesta mainittujen lakien nojalla tehdystä päätöksestä. Metsälain 23 §:n mukaista metsäkeskuksen valitusoikeutta laajennettaisiin niin, että se kattaisi myös Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden metsälain nojalla tekemät päätökset. Perustuslakivaliokunta on pitänyt viranomaisen muutoksenhakuoikeutta hallintolainkäyttöjärjestelmässä poikkeuksellisenä ja katsonut etenkin viranomaisen yleisen muutoksenhakuoikeuden voivan muodostua ongelmalliseksi perustuslain 21 §:n 1 momentissa vaaditun asianmukaisen menettelyn kannalta, koska tällöin viranomaisen saatetaan nähdä asianomaisen muodolliseksi vastapuoleksi. Valiokunta on toisaalta katsonut viranomaisen muutoksenhakuoikeuden perustuslain näkökulmasta ongelmattomaksi, jos se on liittynyt esimerkiksi oikeuskäytännön yhtenäisyyden ylläpitoon liittyviin perusteisiin (PeVL 4/2004 vp ja PeVL 4/2005 vp).

Metsäkeskukselle ehdotettu muutoksenhakuoikeus liittyy tarpeeseen ylläpitää metsäkeskuksen tehtäväksi säädetyn lain säädännön toimeenpanotehtäviä koskeva soveltamis- ja oikeuskäytäntö yhtenäisenä. Metsäkeskukset tekevät vuosittain noin 60 000 valituskelpoista päätöstä. Vuoden 2005 aikana näistä 24:ään haettiin muutosta. Valitusten vähä-

nen määrä merkitsee, että niihin annetuilla ratkaisuilla ohjataan merkittävässä määrin metsäkeskusten soveltamiskäytäntöä. Esityksellä sellaiset metsäkeskukselle säädetyt tehtävät, joihin voidaan katsoa sisältyvän merkittävän julkisen vallan käyttämistä, siirrettiisiin Maaseutuvirastolle. Metsäkeskuksista siirrettäväksi ehdotettavat tehtävät ovat muodostaneet perustan metsälainsäädännön valvontatehtävälle. Toimeenpanotehtävien jakaminen kahdelle organisaatiolle saattaa joissain tapauksissa johtaa toimivaltuuksien hämärtymiseen, mikä puoltaa metsäkeskuksen valitusoikeutta. Lisäksi on todettava, että korkein hallinto-oikeus on vuosikirjaratkaisussaan (KHO:2003:44) katsonut, että metsäkeskuksella oli sen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin mukainen valitusoikeus metsänhoitoyhdistyksistä annettuun lakiin perustuvassa asiassa ilman metsänhoitoyhdistyslain nimenomaista säännöstä. Kun metsäkeskusta ei kuitenkaan voida pitää viranomaisena, valitusoikeus järjestettäisiin esitykseen sisältyvillä erityissäännöksillä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen perusteluiden mukaan (HE 1/1998 vp.) julkisella hallintotehtävällä tarkoitetaan verraten laajaa hallinnollisten tehtävien kokonaisuutta, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin voimassa olleen hallitusmuodon säännöksiin sekä hallinnon lainalaisuuden vaatimukseen ja virkavastuuseen liittyviin näkökohtiin tukeutumalla johtanut niin sanotun valtiosääntöoikeudellisen virkamieshallintoperiaatteen, jonka mukaan julkista valtaa Suomessa käyttävät viranomaiset ja viranomaisten nimissä laillisesti virkoihinsa nimitetyt virkamiehet (PeVL 4/1989 vp, 37/1992 vp, 1, 7 ja

15/1994 vp). Toisaalta valiokunta on lähtenyt siitä, ettei virkamieshallintoperiaate merkitse ehdotonta estettä antaa julkista valtaa ja julkisia tehtäviä rajoitetusti muille kuin viranomaisille kuten valtion liikelaitoksille ja yksityisoikeudellisille yhteisöille. Tällöin valiokunta on kuitenkin edellyttänyt, että tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä annetaan riittävän yksityiskohtaiset säännökset, että oikeusturvanäkökohdat otetaan huomioon ja että julkista valtaa käyttävät henkilöt kuuluvat rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin. Tästä näkökulmasta läsin perustuslain 124 §:llä pyrittiin yhtäältä rajoittamaan virkamieshallintoperiaatteesta poikkeamista ja toisaalta luomaan demokraattista oikeusvaltiota turvaavia takeita tilanteissa, joissa periaatteesta poikkeaminen on perusteltua.

Metsäkeskukset eivät ole viranomaisia, vaikka ne täyttävät keskeiset viranomaistoiminnan tunnusmerkit. Niiden toiminnan yleisistä perusteista säädetään lailla. Hallintolaki ja muut hallintomenettelyä koskevat yleiset säädökset velvoittavat niitä viranomaisten tapaan. Metsäkeskusten toimihenkilöt eivät ole virkasuhteessa. Erityissäännöksen perusteella he toimivat varojen käytössä ja julkisten hallintotehtävien hoidossa virkamiehen vastuulla. Viranomainen, maa- ja metsätalousministeriö valvoo niiden toimintaa, jota rahoitetaan merkittävältä osin valtion talousarviossa osoitetuilla määrärahoilla. Metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain lisäksi niille on annettu erityislaeilla useita julkisia hallintotehtäviä, joista moneen sisältyy julkisen vallan käyttämistä.

Metsäkeskukset ovat hoitaneet yksityismetsätalouden edistämisen ja valvontatehtäviä eri nimisinä organisaatioina vuodesta 1928 alkaen. Organisaatioiden toiminta-aikana yksityismetsien puusto ja hakkuumahdollisuudet ovat merkittävästi lisääntyneet, minkä lisäksi Suomen metsien tila on yleisesti ottaen hyvä. Osa tästä saavutuksesta on luettava myös metsätalouden hallintoorganisaatioiden hyväksi. Organisaatioiden hallintoon ovat osallistuneet myös metsänomistajat ja muut metsätalouden toimijat. Edellä oleva osoittaa, että julkisten hallintotehtävien uskominen metsäkeskuksille on ollut tarkoituksenmukaista ja on sitä edelleen.

Metsien ja metsätalouden merkitys Suo-

melle edellyttää, että valtakunnassa on metsätalouteen liittyviä tehtäviä hoitava hallintoorganisaatio. Tämän organisaation muodostavat maa- ja metsätalousministeriö sekä aluehallinto-organisaationa toimivat metsäkeskukset. Metsätalouden alueellisena edistämisen- ja valvontaorganisaationa metsäkeskus hoitaa merkittävässä määrin julkisia hallintotehtäviä. Nämä tehtävät metsäkeskukselle on säädetty metsätaloutta koskevissa erilaissa.

Metsäkeskuslaki on luonteeltaan organisaatiolaki eikä siihen sisälly toimivaltaa koskevia säännöksiä. Metsäkeskusten ja kehittämiskeskusten hoitamat sellaiset julkiset hallintotehtävät, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, ovat luonteeltaan tosiasiallista hallintotoimintaa. Näitä tehtäviä hoidettaessa ei puututa yksilön perusoikeuksiin eikä niihin tehtävän luonteen vuoksi liity oikeusturvaongelmia. On todettava, että valtaosa metsäkeskusten hoitamista tehtävistä on luonnehdittava julkisiksi hallintotehtäviksi. Monitahoinen metsäkeskuksen hoitama julkinen hallintotehtävä on esimerkiksi metsätalouden yleinen edistämistehtävä, joka sisältää metsävaratiedon ylläpidon sekä metsätaloutta koskevan neuvonta-, tiedotus- ja koulutustoiminnan. Tarkoituksenmukaista on, että metsäkeskukset edelleen hoitavat pääosan niille voimassa olevalla lainsäädännöllä uskotuista tehtävistä.

Metsäkeskuksille on eri laeilla säädetty tehtäviä, jotka sisältävät julkisen vallan käyttöä. Ehdotetun metsäkeskuslain 5 §:n 1 momentin mukaan tällaisten metsäkeskukselle säädettyjen tehtävien hoitaminen eriytettäisiin metsäkeskuksen muusta toiminnasta. Julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät hoitaisi metsäkeskuksessa yksikkö, joka metsäkeskuksia koskevan vakiintuneen käytännön vuoksi nimettäisiin viranomaisyksiköksi. Lähtökohteisesti viranomaisyksikköön kuuluva toimihenkilö ei saisi osallistua muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon. Viranomaisyksikön tehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuuluisi metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtäväalueeseen. Viranomaisyksikköä ohjaava ja valvova taho olisi maa- ja metsätalousministeriö. Viranomaisyksikön toimihenkilöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Metsäkeskuksen ja Metsätalouden kehittämiskes-

kus Tapion julkisen hallintotehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamiseen sovellettaisiin julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuuta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamista koskevia säännöksiä. Ratkaisuvältä viranomaisyksikölle kuuluvissa asioissa olisi yksikön päällikkönä toimivalla viranomaispäälliköllä. Tarkoitus on, että ehdotettavan lain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin viranomaispäällikön nimittämistoimivalta maa- ja metsätalousministeriölle.

Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset koskevat ennen muuta julkiseen hallintotehtävään liittyvää päätöksentekoa. Tällöin on kiinnitettävä huomiota muun muassa kansalaisten yhdenvertaisuuteen, yksilön kielellisiin perusoikeuksiin, oikeuteen tulla kuuluksi, vaatimukseen päätösten perustelemisesta ja oikeuteen hakea muutosta. Metsäkeskuksen osalta nämä vaatimukset täyttyvät. Hallintolakia ja kielilakia sovelletaan niiden soveltamisalasäännösten perusteella suoraan viranomaisten ohella myös viranomaisorganisaatioiden ulkopuolisiin näiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Kun metsäkeskukset käyttävät julkista valtaa, niihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan viranomaista koskevia säännöksiä. Mainittujen yleishallintolakien soveltaminen metsäkeskuksiin on todettu myös metsäkeskuslain 8 §:n 2 momentin informatiivisessa säännöksessä. Metsäkeskuksen päätökseen, jolla puututaan kansalaisen etuun tai oikeuteen, voi hakea muutosta joko hallinto-oikeudelta tai maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta. Julkisten hallintotehtävien osalta metsäkeskus ja erityisesti sen viranomaisyksikkö kuuluvat oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvonnan piiriin.

Sellaiset julkiset hallintotehtävät, joihin sisältyy tai voi sisältyä merkittävää julkisen vallan käyttämistä, siirrettäisiin Maaseutuviraston hoidettavaksi. Maaseutuvirasto ratkaisisi nämä asiat metsäkeskuksen tehtyä asiasta esityksen. Julkisen hallintotehtävän hoitoon voidaan katsoa sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä, jos siihen kuuluu itsenäiseen harkintaan perustuva oikeus käyttää voimakeinoja tai puuttua muuten merkittäväällä tavalla yksilön perusoikeuksiin. Merkittävimmät Maaseutuviraston ratkaistavaksi

siirrettävät hallintoasiat koskisivat uhkasakon asettamista ja tuomitsemista sekä teettämishan asettamista ja sen määräämistä täytäntöön pantavaksi niissä tapauksissa, joissa se voimassa olevan metsälain, metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain sekä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain säännösten mukaan kuuluu metsäkeskukselle. Maaseutuvirasto tekisi metsäkeskuksen esityksestä myös päätöksen metsälain 16 §:n mukaisen käsittelykiellon antamisesta sekä metsälain 20 §:ssä tarkoitettua asianomaisen velvoittamisesta suorittamaan korjaavia toimenpiteistä. Lisäksi Maaseutuvirasto päättäisi niin ikään metsäkeskuksen esityksestä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesta rahoituksen takaisinperimisestä ja takaisinperimiseen liittyvistä hallinnollisista sanktioista.

Edellä olevan perusteella sellaisten metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen hoitamien julkisten hallintotehtävien organisointia, joi-

hin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, voidaan pitää perustuslain kannalta ongelmattomina.

Esityksen mukaisesti metsäkeskukselle jääviä tehtäviä on arvioitava perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisten hallintotehtävien antamisena muulle kuin viranomaiselle. Ehdotetun järjestelyn ei voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain 124 §:n säännösten kanssa, kun otetaan huomioon metsäkeskuksen hoitamien julkisten hallintotehtävien luonne sekä tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuuden, perusoikeuksien turvaamisen ja muut hyvälle hallinnolle asetettavat vaatimukset. Edellä olevan perusteella katsotaan, että ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Suotavana kuitenkin pidetään, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1474/1995) 2 §:n 1 momentti,

muutetaan 1, 5 ja 8 §,

sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laissa 1145/2003, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a, 5 a, 5 b, 9 b ja 10 c § seuraavasti:

1 §

Organisaatioiden tarkoitus

Metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä varten on alueellisia metsäkeskuksia ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio (*kehittämiskeskus*).

Kehittämiskeskuksella ei ole tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä.

1 a §

Metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät

Metsäkeskuksen sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä (*edistämistehtävät*), ovat:

1) metsien kestävä hoidon ja käytön sekä niiden monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistäminen;

2) metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen toimialueellaan sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;

3) metsätalouden yhteistoiminnan edistäminen;

4) metsävaratietojen ja niihin liittyvien palvelujen tuottaminen ja ylläpito;

5) metsätalouden alueellisen tavoiteohjelman (*alueellinen metsäohjelma*) laadinta toimialueelleen;

6) metsätaloutta edistävä koulutus-, neuvonta- ja tiedotustoiminta;

7) metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistäminen sekä ammattiavun antaminen metsänomistajille ja muille metsätalouden piirissä työskenteleville metsätalouden harjoittamiseen liittyvissä asioissa;

8) tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuminen;

9) varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (468/2003) tarkoitetun virka-avun antaminen; sekä

10) muut metsäkeskukselle säädetyt tehtävät, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät metsäpolitiikan täytäntöönpanoon liittyvät palvelutehtävät.

Metsäkeskuksen sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä (*viranomastehtävät*), ovat:

1) metsälaissa (1093/1996), metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetussa laissa (263/1991), metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa (534/1998), metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002), puutavaranmittauslaissa (364/1991), yhteismetsälaissa (109/2003), yhteisalue-laissa (758/1989), varainsiirtovero-laissa (931/1996) ja kirkkojärjestyksessä

(1055/1993) metsäkeskukselle annetut tehtävät;

2) hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen arviointiin, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvät tehtävät;

3) kumottujen maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) mukaisten valtion saatavien turvaamiseen liittyvät tehtävät puun myyntien yhteydessä sanottujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta; sekä

4) muut metsäkeskukselle säädetyt julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät.

5 §

Viranomaistehtävien organisointi

Edellä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamista varten metsäkeskuksessa on erillinen yksikkö (*viranomaisyksikkö*), jonka päällikkönä toimii viranomaispäällikkö.

Viranomaisyksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon, jos se voi vaarantaa viranomaisyksikölle kuuluvien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Viranomaisyksikön tehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuulu metsäkeskuksen johtokunnan eivätkä johtajan tehtäväalueeseen.

Viranomaistehtävien hoidon tarkemmasta organisoinnista sekä viranomaispäällikön ja muiden viranomaisasioita hoitavien toimien täyttämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 a §

Ratkaisuvalta

Viranomaispäällikkö ratkaisee esittelystä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin viranomaistehtäviin liittyvät hallintoasiat ja viranomaisyksikköä koskevat henkilöstöasiat lukuun ottamatta henkilöstön työsuhteen ehtoja ja lomauttamista sekä irtisanomista taloudellisella tai tuotannollisella perusteella.

Muiden kuin 1 momentin mukaan viranomaispäällikölle kuuluvien asioiden ratkaisuvallasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 b §

Vahingonkorvausvastuu

Metsäkeskuksen ja kehittämiskeskuksen julkisen hallintotehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään.

8 §

Virkavastuu ja tehtävien hoidossa noudatettava menettely

Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitoon osallistuvaan metsäkeskuksen toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen johtokuntien jäseniin ja toimihenkilöihin metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen varojen käyttöä koskevissa asioissa.

Kun metsäkeskukset ja kehittämiskeskus hoitavat niille säädettyjä julkisia hallintotehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Metsäkeskusten asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 b §

Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen

Metsäkeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemus ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Viranomaispäällikön kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä johtamistaito.

Viranomaistehtäviin liittyviä hallintoasioita

esittelevän toimihenkilön ja metsäkeskuksen tehtäväksi säädetyn lainsäädännön noudattamisen valvontaa hoitavan toimihenkilön kelpoisuusvaatimuksena on perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä hallinnollisten tehtävien tuntemus.

Metsäkeskuksen toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 c §

Kehittämiskeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen

Kehittämiskeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys

metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemus ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Kehittämiskeskuksen toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Metsäkeskuksessa oleva viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö siirtyy tämän lain tullessa voimaan 5 §:ssä tarkoitetuksi viranomaispäälliköksi aikaisempaa palvelussuhdettaan koskein etuuksin ja velvoittein.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Maaseutuvirastosta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (666/2006) 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Edellä 1 momentissa säädettyjen tehtävien lisäksi Maaseutuvirasto hoitaa ne metsätaloutta koskevat tehtävät, jotka sille on erikseen

säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**metsälain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsälain (1093/1996) 8 §:n 4 momentti, 12 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti ja 23 §, sellaisena kuin niistä ovat 16 § osaksi laissa 520/2002 ja 20 §:n 3 momentti laissa 1224/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a ja 25 a § seuraavasti:

8 §

Uuden puuston aikaansaaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei kasva tämikkaa.

12 §

Metsätalous suojametsissä

Suojametsäalueella puuston hakkuu muuksi kuin kotitarpeeksi on sallittu vain metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesti. Metsäkeskuksen on hyväksyttävä hakkuu- ja uudistamissuunnitelma, jos se täyttää tässä laissa ja sen

nojalla säädetyt hakkuun suorittamista ja uuden puuston aikaansaamista koskevat velvoitteet. Jos erityiset paikalliset olosuhteet sitä vaativat, maa- ja metsätalousministeriö voi rajoittaa myös kotitarvepuun ottoa tai kieltää sen kokonaan.

15 §

Neuvotteluelvoite ja uuden puuston aikaansaamisen vakuus

Metsäkeskus voi vaatia, että ennen uudistushakkuun aloittamista asetetaan hyväksyttävä vakuus 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuus voidaan vaatia, jos asianomainen on aiemmin velvoitettu 20 §:n 2 momentin nojalla täyttämään uudistamisvelvollisuutensa 8 §:n mukaisesti taikka jos asianomaisen kustannuksella on aiemmin 20 §:n 3 momentin nojalla teetetty 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Velvollisuus asettaa vakuus on sillä, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta. Asetettu vakuus ei peruunnu omistajanvaihdoksen tai muun vastaavan muutoksen vuoksi.

16 §

Käsittelykielto

Jos 15 §:ssä tarkoitettua neuvottelua ei ole muusta kuin metsäkeskuksesta riippuvasta syystä saatu aikaan tai jos neuvottelu ei ole johtanut tulokseen ja jos on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä kieltää toimenpiteen (*käsittelykielto*) toistaiseksi tai määräajaksi. Käsittelykielto voidaan antaa myös, jos metsänkäyttöilmoitusta ei ole annettu 14 §:ssä säädetyssä määräajassa tai jos 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuuden asettamista vaaditaan.

Käsittelykielto annetaan tarpeellisessa laajuudessa. Käsittelykieltoa koskeva kirjallinen päätös on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakuoikeuden haltijan tai

muun erityisen oikeuden haltijan tietoon. Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon, johon sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990). Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Maaseutuviraston tulee poistaa käsittelykielto, jos kiellon määräämisen perusteet lakkaavat.

16 a §

Väliaikainen käsittelykielto

Jos 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua käsittelykiellon edellytykset täyttyvät ja painavat syyt sitä vaativat, metsäkeskus voi väliaikaisesti kieltää hakkuun tai muun toimenpiteen (*väliaikainen käsittelykielto*) enintään 30 päiväksi.

Väliaikainen käsittelykielto annetaan tarpeellisessa laajuudessa. Väliaikaista käsittelykieltoa koskeva kirjallinen päätös on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan sekä Maaseutuviraston tietoon. Väliaikaista käsittelykieltoa koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Väliaikainen käsittelykielto on saatettava viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Maaseutuvirasto ei ole 30 päivän kuluessa kiellon antamisesta tehnyt 16 §:ssä tarkoitettua päätöstä tai pysyttänyt väliaikaista käsittelykieltoa voimassa.

Metsäkeskuksen tulee poistaa väliaikainen käsittelykielto, jos kiellon määräämisen perusteet lakkaavat.

20 §

Korjaavat toimenpiteet

Jos 1 momentissa tarkoitetuista korjaavista toimenpiteistä ei päästä sopimukseen metsäkeskuksen ja asianomaisen välillä tai jos asianomainen ei noudata niiden tekemistä koskevaa sopimusta, Maaseutuvirasto voi met-

säkeskuksen esityksestä velvoittaa asianomaisen tekemään tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi asettaa päätöksensä ehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään asianomaisen kustannuksella. Maaseutuvirasto voi myös päättää, että metsäkeskus tekee tai teettää tarvittavat toimenpiteet asianomaisen kustannuksella. Uhkasakkoon ja teettämisuhtaan sovelletaan uhkasakkolakia.

Jos joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaavia toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saattava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että Maaseutuvirasto velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että se tai metsäkeskus tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja Maaseutuvirasto voi periä ne takaisin asianomaiselta ulosottotoimin siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

23 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka tuomio-
piirissä pääosa kyseessä olevasta metsäta-

lousmaasta sijaitsee.

Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

25 a §

Valtion saamisen perintä

Tässä laissa tarkoitettu valtion saaminen saadaan periä ulosottotoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään.

Tähän lakiin perustuvan valtion saamisen perii Maaseutuvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 15 §:n 3 momentti, 16 §, 28 §:n 1 ja 2 momentti, 29 §:n 2 momentti, 30 § sekä 33 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 28 §:n 2 momentti osaksi laissa 1286/1997 ja 30 § laissa 718/1999, sekä *lisätään* 33 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

15 §

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus

 Jos toimenpide on vaarassa menettää huomattavalta osalta merkityksensä 2 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin johdosta eikä maanomistaja ole määrääjässä noudattanut annettua kehoitusta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että toimenpiteeseen myönnetty tuki on osaksi tai kokonaan perittävä takaisin tai laina irtisanottava ja että hoito- ja kunnossapitovelvollisuus lakkaa.

16 §

Alueen käytön muuttaminen

 Jos maanomistaja on alkanut käyttää metsänuudistamisaluetta tai kunnostusojituksen hyötyaluetta siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaisilta osin estyy, Maaseutuviraston tulee metsäkeskuksen esityksestä määrätä laina alueen osalta heti maksettavaksi takaisin. Jollei tuen loppuunmaksamisesta ole kulunut 15 vuotta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä määrätä, että alueen osalle myönnetty tuki, lukuun ottamatta 19 §:n 1 momentin mukaista ympäristötukea, on maksettava takaisin valtiolle osaksi tai kokonaan. Maaseutuviraston tehtyä tässä tarkoitetun päätöksen

lakkaa alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Tuki peritään takaisin siltä, jonka omistusaikana alueen käyttö on muutettu. Lainaa peritään velalliselta tai otetaan panttina olevasta kiinteistöstä riippumatta siitä, kenen omistusaikana alueen käyttö on muutettu.

28 §

Rahoituksen takaisinperiminen

Maaseutuviraston tulee metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan, jos maksettu tuki peritään takaisin valtiolle tai laina irtisanotaan, jos rahoitus on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty, rahoituksen saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai jos hän on menetellyt muutoin vilpillisesti, siltä osin kuin sanottu menettely on vaikuttanut rahoituksen myöntämiseen ja sen määrään.

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan osaksi tai kokonaan tai että tuki peritään takaisin taikka että laina irtisanotaan valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa tarkemmin säädetyin perustein, jos:

1) rahoitus on myönnetty muuten väärin perustein;

2) rahoituksen myöntämispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu; tai

3) rahoituksen peruuttamiseen, takaisinperimiseen tai lainan irtisanomiseen on muu näihin verrattava painava syy.

29 §

Takaisinperimisen seuraamukset

Jos rahoituksen saaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt 15 §:ssä tarkoitetun hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden tai menetellyt 28 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla eikä tällaisesta menettelystä ole kulunut neljää vuotta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä korottaa takaisin perittävän tuen tai 1 momentissa tarkoitetun korkoetuuden määrää enintään 20 prosentilla taikka, jos kysymys on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

30 §

Valtion saamisen pakkoperintä

Lainan erääntynyt vuotuismaksu ja valtiolle tämän lain nojalla takaisin perittävä rahoitus tai maksettavaksi määrätty muu suoritus saadaan periä ulosottoin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annettussa laissa (367/1961) säädetään.

Tässä laissa ja kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annetussa asetuksessa (1311/1996) tarkoitetun valtion muun kuin lainasaamisen perii Maaseutuvirasto.

Valtion saamisen maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä on voimassa, mitä eräiden valtion rahasaamisten maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä annetussa asetuksessa (559/1967) säädetään.

33 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka tuomio-piirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta 8 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (263/1991) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 1351/1996, ja
lisätään lakiin uusi 9 a § ja 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1351/1996 ja laissa 1146/2003, uusi 3 momentti seuraavasti:

9 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutensa, metsäkeskus voi päätöksellään velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä asettaa metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettu asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

9 a §

Valtion saamisen perintä

Tässä laissa tarkoitettu valtion saaminen saadaan periä ulosottoin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tässä laissa tarkoitetun valtion saamisen perii Maaseutuvirasto.

11 §

Muutoksenhaku

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 21 ja 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänhoitoyhdistyksistä 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (534/1998)
 22 §:n 3 momentti, ja
lisätään 21 §:ään uusi 2 momentti ja 22 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

21 §

Muutoksenhaku

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

22 §

Valvonta ja seuraamukset

Jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toiminta on luonteeltaan törkeää tai jatkuu 2 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamisen jälkeen, metsäkeskuksen tulee velvoittaa asi-

anomainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä. Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto voi asettaa 3 momentissa tarkoitetun metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

7.

Laki**kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1349/1996) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 1144/2003, seuraavasti:

4 §

Metsäkeskus päättää tässä laissa tarkoitetun tuen ja lainan myöntämisestä. Maaseutuvirasto päättää metsäkeskuksen esityksestä tässä laissa tarkoitetun tuen ja lainan takaisinperimisestä.

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka tuomio-piirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousta sijaitsee. Muutoksen hakemiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden

tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

1.

Laki**metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1474/1995), 2 §:n 1 momentti,
muutetaan 1,5 ja 8 §,
 sellaisena kuin niistä on 8 § osaksi laissa 1145/2003, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a §, 5 a §, 5 b §, 9 b § ja 10 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

*Organisaatioiden yleistehtävä**Organisaatioiden tarkoitus*

Metsien kestävä hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilyttämistä sekä metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä hoitavat alueelliset metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio (*kehittämiskeskus*).

Metsien kestävä hoitoa ja käyttöä *sekä* niiden monimuotoisuuden säilyttämistä *ja* metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä *varten on alueellisia metsäkeskuksia* ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio (*kehittämiskeskus*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen edistämistehtävien lisäksi metsäkeskukset valvovat metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitavat muita viranomaistehtäviä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Viranomaistehtävät eivät kuulu kehittämiskeskukseen tehtäväalueeseen.

Kehittämiskeskuksella ei ole tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä.

1 a §

Metsäkeskuksen julkiset hallintotehtävät

Metsäkeskuksen sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä (edistämistehtävät), ovat:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) metsien kestävän hoidon ja käytön sekä niiden monimuotoisuuden säilymisen ja metsätalouden muun ympäristönsuojelun edistäminen;

2) metsätalouden ja metsien tilan ja kehityksen seuraaminen toimialueellaan sekä niihin liittyvien esitysten ja aloitteiden tekeminen;

3) metsätalouden yhteistoiminnan edistäminen;

4) metsävaratietojen ja niihin liittyvien palvelujen tuottaminen ja ylläpito;

5) metsätalouden alueellisen tavoiteohjelman (**alueellinen metsäohjelma**) laadinta toimialueelleen;

6) metsätaloutta edistävä koulutus-, neuvonta- ja tiedotustoiminta;

7) metsätalouteen perustuvien elinkeinosten edistäminen sekä ammattiavun antaminen metsänomistajille ja muille metsätalouden piirissä työskenteleville metsätalouden harjoittamiseen liittyvissä asioissa;

8) tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuminen;

9) varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa (468/2003) tarkoitetun virka-avun antaminen; sekä

10) muut metsäkeskukselle säädetyt tehtävät, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät metsäpolitiikan täytäntöönpanoon liittyvät palvelutehtävät.

Metsäkeskuksen sellaisia julkisia hallinto-tehtäviä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä (**viranomaistehtävät**), ovat:

Voimassa oleva laki

2 §

Metsäkeskukset

Metsäkeskuksille kuuluvista metsätalouden edistämistehtävistä säädetään tarkemmin asetuksella. Viranomaistehtäviä koskevat säännökset sisältyvät asianomaisiin erityislakeihin ja niiden nojalla annettaviin alemmanasteisiin säädöksiin ja määräyksiin. Metsäkeskukset suorittavat lisäksi ne tehtävät, jotka maa- ja metsätalousministeriö niille antaa.

Ehdotus

1) metsälaissa (1093/1996), metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä, metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetussa laissa (263/1991), metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa (534/1998), metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa (241/2002), puutavaranmittauslaissa (364/1991), yhteismetsälaissa (109/2003), yhteisalueissa (758/1989), varainsiirtoveroissa (931/1996) ja kirkkojärjestyksessä (1055/1993) metsäkeskukselle annetut tehtävät;

2) hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen arviointiin, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvät tehtävät;

3) kumottujen maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984) ja porotalouslain (161/1990) mukaisten valtion saatavien turvaamiseen liittyvät tehtävät puun myyntien yhteydessä sanottujen lakien nojalla muodostetuilta tiloilta; sekä

4) muut metsäkeskukselle säädetyt julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät.

(2 § 1 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

5 §

Tehtävien eriyttäminen

Metsäkeskukselle kuuluvien sellaisten viranomaistehtävien hoito, joissa on kysymys yksityistä kansalaista tai yhteisöä yksittäisessä asiassa välittömästi koskevasta päätöksenteosta, eriytetään edistämistehtävien hoidosta siten, ettei toimihenkilö, joka ratkaisee tällaiset asiat, osallistu muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon. Tehtävien hoidon eriyttämisestä säädetään tarkemmin asetuksella.

Edellä 1 momentissa eriytettäväksi tarkoitettujen viranomaistehtävien hoito ei kuulu metsäkeskuksen johtokunnan eikä johtajan tehtäväalueeseen.

Edellä 1 momentissa eriytettäväksi tarkoitettuja viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö ei ole tässä ratkaisutoiminnassaan metsäkeskuksen johtokunnan eikä johtajan alainen.

Ehdotus

5 §

Viranomaistehtävien organisointi

*Edellä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamista varten metsäkeskuksessa on erillinen yksikkö (**viranomaisyksikkö**), jonka päällikkönä toimii viranomaispäällikkö.*

Viranomaisyksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua metsäkeskukselle kuuluvien muiden kuin viranomaistehtävien hoitoon, jos se voi vaarantaa viranomaisyksikölle kuuluvien tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Viranomaisyksikön tehtävien hoitoa koskevat asiat eivät kuulu metsäkeskuksen johtokunnan eikä johtajan tehtäväalueeseen.

Viranomaistehtävien hoidon tarkemmasta organisoinnista sekä viranomaispäällikön ja muiden viranomaisasioita hoitavien toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 a §

Ratkaisuvalta

Viranomaispäällikkö ratkaisee esittelystä 1 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin viranomaistehtäviin liittyvät hallintoasiat ja viranomaisyksikköä koskevat henkilöstöasiat lukuun ottamatta henkilöstön työsuhteen ehtoja ja lomauttamista sekä irtisanomista taloudellisella tai tuotannollisella perusteella.

Muiden kuin 1 momentin mukaan viranomaispäällikölle kuuluvien asioiden ratkaisuvallasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

8 §

Virkavastuu ja viranomaistehtävissä noudatettava menettely.

Metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen johtokuntien jäsenet ja toimihenkilöt toimivat virkamiehen vastuulla varojen käytössä sekä metsäkeskusten johtokuntien jäsenet ja toimihenkilöt lisäksi hoitaessaan metsäkeskukselle kuuluvia viranomaistehtäviä.

Kun metsäkeskukset hoitavat niille säädettyjä tai määrättyjä viranomaistehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003) ja kielilaissa (423/2003) säädetään. Metsäkeskusten asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Ehdotus

5 b §

Vahingonkorvausvastuu

Metsäkeskuksen ja kehittämiskeskuksen julkisen hallintotehtävän hoidossa aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta sekä virkatoimessa aiheutuneen vahingon korvaamisesta säädetään.

8 §

*Virkavastuu ja **tehtävien hoidossa** noudatettava menettely*

Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitoon osallistuvaan metsäkeskuksen toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sovelletaan myös metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen johtokuntien jäseniin ja toimihenkilöihin metsäkeskusten ja kehittämiskeskuksen varojen käyttöä koskevissa asioissa.

Kun metsäkeskukset ja kehittämiskeskus hoitavat niille säädettyjä julkisia hallintotehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Metsäkeskusten asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 b §

Metsäkeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen

Metsäkeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemus ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Viranomaispäällikön kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön, hallinnollisten tehtävien tuntemus sekä johtamistaito.

Viranomaistehtäviin liittyviä hallintoasioita esittelevän toimihenkilön ja metsäkeskuksen tehtäväksi säädetyn lainsäädännön noudattamisen valvontaa hoitavan toimihenkilön kelpoisuusvaatimuksena on perehtyneisyys metsätalouteen ja sitä koskevaan lainsäädäntöön sekä hallinnollisten tehtävien tuntemus.

Metsäkeskuksen toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 c §

Kehittämiskeskuksen toimien kelpoisuusvaatimukset ja toimien täyttäminen

Kehittämiskeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys metsätalouteen, hallinnollisten tehtävien tuntemus ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Kehittämiskeskuksen toimien täyttämistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa oleva viranomaisasioita ratkaiseva toimihenkilö siirtyy tämän lain tullessa voimaan 5 §:ssä tarkoitetuksi viranomaispäälliköksi aikaisempaa palvelussuhdettaan koskevin etuuksin ja velvoittein.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Maaseutuvirastosta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (666/2006) 2 §:ään
uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Tehtävät

Edellä 1 momentissa säädettyjen tehtävien lisäksi Maaseutuvirasto hoitaa ne metsätaloutta koskevat tehtävät, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**metsälain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsälain (1093/1996) 8 §:n 4 momentti, 12 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti ja 23 §, sellaisena kuin niistä ovat 16 § osaksi laissa 520/2002 ja 20 §:n 3 momentti laissa 1224/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a ja 25 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Uuden puuston aikaansaaminen

 Metsäkeskus voi hakemuksesta päättää, että 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei kasva taimikkoa.

12 §

Metsätalous suojametsissä

 Suojametsäalueella puuston hakkuu muuksi kuin kotitarpeeksi on sallittu vain metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesti. Milloin erityiset paikalliset olosuhteet sitä vaativat, metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi rajoittaa myös kotitarvepuun ottoa tai kieltää sen kokonaan.

Ehdotus

8 §

Uuden puuston aikaansaaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei kasva taimikkoa.

12 §

Metsätalous suojametsissä

 Suojametsäalueella puuston hakkuu muuksi kuin kotitarpeeksi on sallittu vain metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesti. *Metsäkeskuksen on hyväksyttävä hakkuu- ja uudistamissuunnitelma, jos se täyttää tässä laissa ja sen nojalla säädetyt hakkuun suorittamista ja uuden puuston aikaansaamista koskevat velvoitteet. Jos* erityiset paikalliset olosuhteet sitä vaativat, *maa- ja metsätalousministeriö* voi rajoittaa myös kotitarvepuun ottoa tai kieltää sen kokonaan.

Voimassa oleva laki

15 §

Neuvotteluelvoite ja uuden puuston aikaansaamisen vakuus

Metsäkeskus voi vaatia, että ennen uudistushakkuun aloittamista asetetaan hyväksyttävä vakuus 8 §:n 2 ja 3 momentin tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuus voidaan vaatia silloin, kun metsäkeskus on aiemmin velvoittanut asianomaisen 20 §:n 2 momentin nojalla täyttämään uudistamisvelvollisuutensa 8 §:n mukaisesti taikka jos metsäkeskus on aiemmin 20 §:n 3 momentin nojalla teettänyt 8 §:n 2 ja 3 momentin tarkoittamia toimenpiteitä asianomaisen kustannuksella. Velvollisuus asettaa vakuus on sillä, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta. Asetettu vakuus ei peruunnu omistajanvaihdoksesta tai muista vastaavista muutoksista johtuen.

16 §

Käsittelykielto

Jos 15 §:ssä tarkoitettua neuvottelua ei ole muusta kuin metsäkeskuksesta riippuvasta syystä saatu aikaan tai jos neuvottelu ei ole johtanut tulokseen ja jos on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, metsäkeskus voi kieltää toimenpiteen (*käsittelykielto*) toistaiseksi tai määräajaksi. Käsittelykielto voidaan antaa myös silloin, kun metsänkäyttöilmoitusta ei ole annettu 14 §:ssä säädettyssä määräajassa taikka kun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuuden asettamista vaaditaan.

Ehdotus

15 §

Neuvotteluelvoite ja uuden puuston aikaansaamisen vakuus

Metsäkeskus voi vaatia, että ennen uudistushakkuun aloittamista asetetaan hyväksyttävä vakuus 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuus voidaan vaatia jos asianomainen on aiemmin velvoitettu 20 §:n 2 momentin nojalla täyttämään uudistamisvelvollisuutensa 8 §:n mukaisesti taikka jos asianomaisen kustannuksella on aiemmin 20 §:n 3 momentin nojalla teetetty 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Velvollisuus asettaa vakuus on sillä, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta. Asetettu vakuus ei peruunnu omistajanvaihdoksen tai muun vastaavan muutoksen vuoksi.

16 §

Käsittelykielto

Jos 15 §:ssä tarkoitettua neuvottelua ei ole muusta kuin metsäkeskuksesta riippuvasta syystä saatu aikaan tai jos neuvottelu ei ole johtanut tulokseen ja jos on perusteltua syytä epäillä, että suunniteltu tai aloitettu hakkuu tai muu toimenpide on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä kieltää toimenpiteen (*käsittelykielto*) toistaiseksi tai määräajaksi. Käsittelykielto voidaan antaa myös, jos metsänkäyttöilmoitusta ei ole annettu 14 §:ssä säädettyssä määräajassa tai jos 15 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuuden asettamista vaaditaan.

Voimassa oleva laki

Käsittelykielto annetaan tarpeellisessa laajuudessa. Käsittelykieltoa koskevan päätöksen tulee olla kirjallinen ja se on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakkuuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan tietoon. Metsäkeskus voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon, johon sovelletaan uhkasakkolakia (1113/90). Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Metsäkeskuksen tulee poistaa käsittelykieltoa koskeva päätöksensä silloin, kun kiellon voimassaololle ei ole perusteita.

Ehdotus

Käsittelykielto annetaan tarpeellisessa laajuudessa. Käsittelykieltoa *koskeva kirjallinen päätös* on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakkuuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan tietoon. *Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä* asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon, johon sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990). Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Maaseutuviraston tulee poistaa käsittelykielto, jos kiellon määräämisen perusteet lakkaavat.

*16 a §****Väliaikainen käsittelykielto***

*Jos 16 §:n 1 momentissa tarkoitettun käsittelykiellon edellytykset täyttyvät ja painavat syyt sitä vaativat, metsäkeskus voi väliaikaisesti kieltää hakkuun tai muun toimenpiteen (**väliaikainen käsittelykielto**) enintään 30 päiväksi.*

Väliaikainen käsittelykielto annetaan tarpeellisessa laajuudessa. Väliaikaista käsittelykieltoa koskeva kirjallinen päätös on viipymättä saatettava maanomistajan ja metsänhakkuuoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan sekä Maaseutuviraston tietoon. Väliaikaista käsittelykieltoa koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Väliaikainen käsittelykielto on saatettava viivytyksettä ja viimeistään kahden viikon kuluessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Maaseutuvirasto ei ole 30 päivän kuluessa kiellon antamisesta tehnyt 16 §:ssä tarkoitettua päätöstä tai pysytännyt väliaikaista käsittelykieltoa voimassa.

Voimassa oleva laki

20 §

Korjaavat toimenpiteet

Jollei korjaavista toimenpiteistä päästä sopimukseen metsäkeskuksen ja asianomaisen välillä, metsäkeskus voi velvoittaa asianomaisen tekemään tarvittavat toimenpiteet. Metsäkeskus voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakkoon ja teettämisuhkaan sovelletaan uhkasakkolakia.

Silloin kun joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaavia toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saatava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että metsäkeskus velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, metsäkeskus voi päättää, että se tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteiden tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja ne saadaan periä takaisin asianomaiselta ulosottoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Ehdotus

Metsäkeskuksen tulee poistaa väliaikainen käsittelykielto, jos kiellon määräämisen perusteet lakkaavat.

20 §

Korjaavat toimenpiteet

Jos I momentissa tarkoitetuista korjaavista toimenpiteistä ei päästä sopimukseen metsäkeskuksen ja asianomaisen välillä tai jos asianomainen ei noudata niiden tekemistä koskevaa sopimusta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä velvoittaa asianomaisen tekemään tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään asianomaisen kustannuksella. Maaseutuvirasto voi myös päättää, että metsäkeskus tekee tai teettää tarvittavat toimenpiteet asianomaisen kustannuksella. Uhkasakkoon ja teettämisuhkaan sovelletaan uhkasakkolakia.

Jos joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaavia toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saatava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että Maaseutuvirasto velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että se tai metsäkeskus tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja Maaseutuvirasto voi periä ne takaisin asianomaiselta ulosottoimin siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Voimassa oleva laki

23 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla lääninoikeudelle. Toimivaltainen läänioikeus määräytyy sen mukaan, minkä läänioikeuden tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Asianomainen metsäkeskus saa hakea muutosta valittamalla päätökseen, jonka lääninoikeus on antanut valituksesta metsäkeskuksen 20 §:n mukaiseen päätökseen.

Ehdotus

23 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *hallinto-oikeuteen*. Toimivaltainen *hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka* tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Sen lisäksi mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen tai Maaseutuviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

25 a §

Valtion saamisen perintä

Tässä laissa tarkoitettu valtion saaminen saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa säädetään.

Tähän lakiin perustuvan valtion saamisen perii Maaseutuvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 15 §:n 3 momentti, 16 §, 28 §:n 1 ja 2 momentti, 29 §:n 2 momentti, 30 § sekä 33 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin niistä ovat 28 §:n 2 momentti osaksi laissa 1286/1997 ja 30 § laissa 718/1999, sekä
lisätään 33 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

15 §

15 §

*Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus**Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus*

 Milloin 2 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin johdosta toimenpide on vaarassa menettää huomattavalta osalta merkityksensä eikä maanomistaja ole määräajassa noudattanut annettua kehotusta, metsäkeskus voi päättää, että toimenpiteeseen myönnetty tuki on osaksi tai kokonaan perittävä takaisin tai laina irtisanottava ja että hoito- ja kunnossapitovelvollisuus lakkaa.

Jos toimenpide on vaarassa menettää huomattavalta osalta merkityksensä 2 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin johdosta eikä maanomistaja ole määräajassa noudattanut annettua kehotusta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että toimenpiteeseen myönnetty tuki on osaksi tai kokonaan perittävä takaisin tai laina irtisanottava ja että hoito- ja kunnossapitovelvollisuus lakkaa.

Voimassa oleva laki

16 §

Alueen käytön muuttaminen

Jos maanomistaja on alkanut käyttää metsänuudistamisaluetta tai kunnostusojituksen hyötyaluetta siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaisilta osin estyy, metsäkeskuksen tulee asiasta tiedon saatuaan määrätä laina alueen osalta heti maksettavaksi takaisin. Jollei tuen loppuunmaksamisesta ole kulunut 15 vuotta, metsäkeskus voi määrätä, että alueen osalle myönnetty tuki, lukuun ottamatta 19 §:n 1 momentin mukaista ympäristötukea, on maksettava takaisin valtiolle osaksi tai kokonaan. Metsäkeskuksen tehtyä tässä tarkoitetun päätöksen lakkaa alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Tuki peritään takaisin siltä, jonka omistusaikana alueen käyttö on muutettu. Laina peritään velallisuudelta tai otetaan panttina olevasta kiinteistöstä riippumatta siitä, kenen omistusaikana alueen käyttö on muutettu.

28 §

Rahoituksen takaisinperiminen

Metsäkeskuksen tulee päättää, että rahoitus peruutetaan, jos maksettu tuki peritään takaisin valtiolle tai laina irtisanotaan, jos rahoitus on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai rahoituksen saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, siltä osin kuin sanottu menettely on vaikuttanut rahoituksen myöntämiseen ja sen määrään.

Metsäkeskus voi myös päättää, että rahoitus peruutetaan osaksi tai kokonaan tai että tuki peritään takaisin taikka että laina irtisanotaan valtioneuvoston tarvittaessa tarkemmin määräämin perustein, jos:

Ehdotus

16 §

Alueen käytön muuttaminen

Jos maanomistaja on alkanut käyttää metsänuudistamisaluetta tai kunnostusojituksen hyötyaluetta siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaisilta osin estyy, *Maaseutuviraston* tulee *metsäkeskuksen esityksestä* määrätä laina alueen osalta heti maksettavaksi takaisin. Jollei tuen loppuunmaksamisesta ole kulunut 15 vuotta, *Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä* määrätä, että alueen osalle myönnetty tuki, lukuun ottamatta 19 §:n 1 momentin mukaista ympäristötukea, on maksettava takaisin valtiolle osaksi tai kokonaan. *Maaseutuviraston* tehtyä tässä tarkoitetun päätöksen lakkaa alueen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus. Tuki peritään takaisin siltä, jonka omistusaikana alueen käyttö on muutettu. Laina peritään velallisuudelta tai otetaan panttina olevasta kiinteistöstä riippumatta siitä, kenen omistusaikana alueen käyttö on muutettu.

28 §

Rahoituksen takaisinperiminen

Maaseutuviraston tulee metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan, jos maksettu tuki peritään takaisin valtiolle tai laina irtisanotaan, jos rahoitus on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty, *rahoituksen* saaja on antanut rahoituksen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai *jos hän on* menetellyt muutoin vilpillisesti, siltä osin kuin sanottu menettely on vaikuttanut rahoituksen myöntämiseen ja sen määrään.

Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä päättää, että rahoitus peruutetaan osaksi tai kokonaan tai että tuki peritään takaisin taikka että laina irtisanotaan valtioneuvoston *asetuksella* tarvittaessa tarkemmin säädetyin perustein, jos:

Voimassa oleva laki

1) rahoitus on myönnetty muuten väärin perustein;

2) rahoituksen myöntämispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu; tai

3) rahoituksen peruuttamiseen, takaisinperimiseen tai lainan irtisanomiseen on muu näihin verrattava painava syy.

29 §

Takaisinperimisen seuraamukset

Jos rahoituksen saaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt 15 §:ssä tarkoitettua hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden taikka menetellyt 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavalla eikä tällaisesta menettelystä ole kulunut neljää vuotta, voidaan takaisin perittävän tuen tai 1 momentissa tarkoitettua korkoetuuden määrää korottaa enintään 20 prosentilla taikka, mikäli kysymys on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

30 §

Pakkoperintä

Lainojen erääntyneet vuotuismaksut saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Myös valtiolle tämän lain nojalla takaisin perittävä rahoitus tai maksettavaksi määrättävät muut suoritukset saadaan periä ulosottoimin sanotussa järjestyksessä.

Ehdotus

1) rahoitus on myönnetty muuten väärin perustein;

2) rahoituksen myöntämispäätöksessä taikka sen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu; tai

3) rahoituksen peruuttamiseen, takaisinperimiseen tai lainan irtisanomiseen on muu näihin verrattava painava syy.

29 §

Takaisinperimisen seuraamukset

Jos rahoituksen saaja on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt 15 §:ssä tarkoitettua hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden tai menetellyt 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua tavalla eikä tällaisesta menettelystä ole kulunut neljää vuotta, Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä korottaa takaisin perittävän tuen tai 1 momentissa tarkoitettua korkoetuuden määrää enintään 20 prosentilla taikka, jos kysymys on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

30 §

Valtion saamisen pakkoperintä

Lainan erääntynyt vuotuismaksu ja valtiolle tämän lain nojalla takaisin perittävä rahoitus tai maksettavaksi määrätty muu suoritus saadaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tässä laissa ja kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annetussa asetuksessa (1311/1996) tarkoitettua valtion muun kuin lainasaamisen perii Maaseutuvirasto.

Voimassa oleva laki

33 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla lääninoikeudelle. Toimivaltainen lääninoikeus määräytyy sen mukaan, minkä lääninoikeuden tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Ehdotus

Valtion saamisen maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä on voimassa, mitä eräiden valtion rahasaamisten maksuunpanosta, kannosta ja tilittämisestä annetussa asetuksessa (559/1967) säädetään.

33 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla *hallinto-oikeuteen*. Toimivaltainen *hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka* tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee.

Sen lisäksi mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta 8 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (263/1991) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 1351/1996, ja
lisätään lakiin uusi 9 a § ja 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1351/1996 ja laissa 1146/2003, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutensa, metsäkeskus voi päätöksellään velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Metsäkeskus voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettusta asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään. *Metsäkeskuksesta on tällöin voimassa, mitä uhkasakkolaissa säädetään viranomaisesta.*

Ehdotus

9 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Jos joku laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuvan velvollisuutensa, metsäkeskus voi päätöksellään velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. *Maaseutuvirasto voi metsäkeskuksen esityksestä asettaa metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella.*

Tässä pykälässä tarkoitettusta asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

9 a §

Valtion saamisen perintä

Tässä laissa tarkoitettu valtion saaminen saadaan periä ulosottoimin ilman tuomioita tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Tässä laissa tarkoitettun valtion saamisen perii Maaseutuvirasto.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Muutoksenhaku

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki**metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 21 ja 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänhoitoyhdistyksistä 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (534/1998) 22 §:n 3 momentti, ja
lisätään 21 §:ään uusi 2 momentti ja 22 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

Muutoksenhaku

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

22 §

Valvonta ja seuraamukset

Jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toiminta on luonteeltaan törkeää tai jatkuu 2 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamisen jälkeen, metsäkeskuksen tulee velvoittaa asianomainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä. *Velvoitteen ehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko siinä järjestyksessä kuin uhkasakkolaisissa (1113/1990) säädetään.* Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

22 §

Valvonta ja seuraamukset

Jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toiminta on luonteeltaan törkeää tai jatkuu 2 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamisen jälkeen, metsäkeskuksen tulee velvoittaa asianomainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä. Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto voi asettaa 3 momentissa tarkoitetun metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon siinä järjestyksessä kuin uhkasakolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki

kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistön yhteisomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1349/1996) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 1144/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Metsäkeskus päättää tässä laissa tarkoitetun tuen ja lainan myöntämisestä *ja takaisinperimisestä.*

Metsäkeskus päättää tässä laissa tarkoitetun tuen ja lainan myöntämisestä. *Maaseutuvirasto päättää metsäkeskuksen esityksestä tässä laissa tarkoitetun tuen ja lainan takaisinperimisestä.*

Voimassa oleva laki

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee. Muutoksen hakemiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Ehdotus

Tämän lain mukaiseen metsäkeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Toimivaltainen hallinto-oikeus *on se hallinto-oikeus, jonka* tuomiopiirissä pääosa kyseessä olevasta metsätalousmaasta sijaitsee. Muutoksen hakemiseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Sen lisäksi mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Metsäkeskuksessa vireillä oleva asia, jota koskeva toimivalta kuuluu tämän lain mukaan Maaseutuvirastolle ja jota koskevaa päätöstä metsäkeskus ei ole tehnyt, siirretään lain voimaan tullessa Maaseutuviraston ratkaistavaksi.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetus

metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty maa- ja metsätalousministeriön esittelystä,

kumotaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta 12 päivänä helmikuuta 1996 annetun asetuksen (93/1996) 1 §:n 1 momentti, 7, 8, 12 a, 18 § ja 19 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti osaksi asetuksessa 1274/2005, 7 ja 12 a § asetuksessa 1019/2000 sekä 8 § osaksi mainitussa asetuksessa 1019/2000, ja

muutetaan 2 §:n 9 kohta, 8 §, 11 §, 12 § ja 19 §,

sellaisena kuin niistä ovat 2 §:n 9 kohta mainitussa asetuksessa 1019/2000 ja 11 § osaksi mainitussa asetuksessa 1019/2000 seuraavasti:

2 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

9) valvoa ylimpänä toimielimenä metsäkeskuksen toimintaa, lukuun ottamatta metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamista; sekä

toimet. Muut metsäkeskuksen toimet täyttää johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Viranomaisyksikköön kuuluvan toimen täyttämässä noudatetaan, mitä valtion virkamiesasetuksessa (971/1994) säädetään viran haku- ja täyttämismenettelystä. Metsäkeskuksen muun kuin viranomaisyksikköön kuuluvan toimen avoinna olosta on ilmoitettava asianmukaisella tavalla.

12 §

Asioiden ratkaiseminen

Metsäkeskuksen johtokunta ratkaisee sen tehtäväksi säädetyt asiat. Metsäkeskuksen tehtäväksi säädettyjen viranomaisasioiden ratkaisemisesta säädetään metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 5 a §:ssä.

Muut kuin 1 momentissa tarkoitetut asiat ratkaisee johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiat ratkaistaan esittelystä. Esittelystä muissa asioissa määrätään työjärjestyksessä.

11 §

Metsäkeskuksen toimien täyttäminen

Metsäkeskuksen johtajan valitsee ja johtajalle myöntää eron johtokunta. Johtajan valitsemista koskeva päätös on alistettava maa- ja metsätalousministeriön vahvistettavaksi. Johtajan sijaisen määrää johtokunta. Sijaiseksi ei saa määrätä metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisyksikön toimihenkilöä.

Viranomaispäällikön nimittää ja viranomaispäällikölle myöntää eron maa- ja metsätalousministeriö. Ennen nimittämistä asiaa on pyydyttävä metsäkeskuksen lausunto.

Viranomaispäällikkö määrää itselleen sijaiset ja täyttää viranomaisyksikköön kuuluvat

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetus

kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty maa- ja metsätalousministeriön esittelystä,

kumotaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun asetuksen (1311/1996) 20 § seuraavasti, sekä

muutetaan 14 § seuraavasti:

14 §

Perintäviranomaisen tehtävät

Valtion saamisen perintäviranomaisen tehtävänä on lainojen takaisinperinnän lisäksi huolehtia kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 15–17 ja 28–30 §:n nojalla

maksettavaksi määrättyjen valtion saamisten perinnästä.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetus

metsäasetuksen 5 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty maa- ja metsätalousministeriön esittelystä,

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsäasetuksen (1200/1996) 5 § seuraavasti:

5 §

Edellytykset uuden puuston aikaansaamista koskevan velvoitteen raukeamiselle

Harkittaessa, raukeaako metsälain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu uuden puuston aikaansaamista koskeva velvoite on otettava huomioon, onko 2 §:ssä tarkoitettut, kohtuullisiksi katsottavat toimenpiteet tehty metsänhoidollisesti oikeaan aikaan ja onko niitä teh-

täessä noudatettu riittävää huolellisuutta sekä onko uudistumisen epäonnistuminen johtunut sellaisesta luonnontuhosta, johon ei ole voitu kohtuudella ennalta varautua.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.